

กิเลสต้องฝืน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒

วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังเทศน์ ฟังเทศน์นะ เทศน์ว่าการเป็นธรรมเป็นกาลเป็นเวลา เพื่อให้เรา
รู้สึก เพราะเราประพฤติปฏิบัติด้วยตัวเอง เราที่วิตกคือตรีกอยู่ในธรรมะของเราเอง
แม้แต่ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ แต่เราก็มองอยู่ในใจของเรานั้นแหละ กิเลสของ
เรามันอยู่กับเรา แล้วเราประพฤติปฏิบัติเพื่อจะฆ่ามันเห็นไหม ฉะนั้นกิเลสต้องฝืน
กิเลสต้องฝืนนะ

แต่ในการประพฤติปฏิบัติ เราคิดกันเอาเองว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็น
สัจจะความจริง ชีวิตนี้เป็นธรรมอยู่แล้ว เราคิดเองแล้วเราศึกษาธรรม พอศึกษาธรรม
จิตใจมันเป็นธรรมขึ้นมา เห็นไหม ทำตามกระแสไปไง มันไม่ได้ฝืน มันไม่มีการฝืนทน
ไม่มีการต่อสู้ การที่ไม่มีการต่อสู้ นั้น ธรรมะนี้เป็นธรรมของใคร ธรรมะของกิเลสนะ
เพราะเราไม่ได้ฝืนมัน เราไม่ได้ต่อสู้กับสิ่งใดๆ เลย เราไหลไปตามกระแส

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้ทวนกระแส ทวนกระแส
คือทวนกระแสความคิด ทวนกระแสความรู้สึก ทวนกระแสของความพอใจทั้งหมด แต่
ที่เราศึกษาธรรมนี้เราไม่ได้ทวนกระแส เราไปทำตามกระแส ธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมของครูบาอาจารย์ทั้งหมด แต่เวลาเราศึกษาธรรมขึ้นมา มัน
เป็นกิเลสของเรา เป็นสัจจะความจริงจริงๆ แล้วเป็นธรรมของเรา แล้วเอาสิ่งนั้นตามมัน
ไป เราตามกระแสไป เราไม่ได้ทวนกระแสกลับ ถ้าทวนกระแสกลับขึ้นมาเห็นไหม เรา
ทวนกระแสกลับขึ้นไป ในใจของเรา ฉะนั้นเวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันต้องมีศีล
สมาธิ ปัญญา ถ้ามีศีล สมาธิ ปัญญา ตอนเราเริ่มมันต้องฝืนทนขนาดไหน ฝืนกับมัน
ธรรมะต้องฝืนนะ กิเลสต้องฝืน ถ้ากิเลสไม่ฝืนมัน กิเลสมันจะชักนำเราไป

ธรรมที่จะประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมาี้ มันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วใจของเรา เป็นสิ่งที่มหัศจรรย์เห็นใหม่ ในใจของคน กิเลสในหัวใจ เจริญมันมี ๒ ด้าน มันมีดีและชั่ว ความคิดที่ดีและชั่ว ทุกคนคิดอยากทำความดี แต่มันสู้กับกิเลสของตัวเองไม่ไหว ถ้ามันสู้กับกิเลสของตัวเองไม่ไหวนะ ความคิดที่มันพอใจคนเรานะทำความดีก็เยอะ ทำความดีก็มากมายมหาศาล แต่หัวใจมันก็มีตัณหาความทะยานอยากของมัน มันก็มีสิ่งใดที่มันเป็นความพอใจของมัน มันเป็นจริตเป็นนิสัย

เราถึงต้องฝืนนะ ต้องฝืน ต้องฝืนทน ต้องมีการกระทำ ที่นี้การฝืนทน เราเหมือนเด็กอ่อน เราเหมือนเด็กที่เริ่มฝึกหัดเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านทดสอบของท่านมา ท่านต่อสู้อย่างท่านมาขนาดไหน ท่านวางธรรมวินัยไว้ เพื่อประโยชน์กับการประพฤติกฎปฏิบัติ

แต่เวลาเราประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมา เราว่าเราประพฤติกฎปฏิบัติ เราศึกษาธรรมขึ้นมา เราศึกษาธรรมนั้น มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ เราศึกษาสิ่งนั้น เราศึกษาแล้วมันก็เห็นจริงด้วย มันก็มีคุณงามความดีจริงๆ แล้วเวลาเราควบคุมใจได้ ใจเราก็มีความสุขจริงๆ มีความสุขอย่างนี้ มันก็เป็นศีลธรรมจริยธรรมของมนุษย์ มันเป็นศีลธรรมจริยธรรมของสัตว์โลก

แต่อริยทรัพย์ อริยภูมินั้น มันไม่เป็นอย่างนั้นหรอก อริยทรัพย์ อริยภูมิ ที่เราจะหักเห็นใหม่ หักกงล้อของวิญญูณะนะ จิตใจมันเป็นผลของวิญญูณะ มันเป็นวิญญูณะเห็นใหม่ วิญญูณ จิตนี้มันอยู่กับวิญญูณ มันต้องเกิดต้องตายไปอย่างนี้ ถ้ามันเกิดมันตายไปอย่างนี้แล้วเราก็ไม่เชื่อ เราไม่เชื่อนะ วิทยาศาสตร์นี้พิสูจน์ไม่ได้เห็นใหม่ ในลัทธิต่างๆ เขาบอกว่าเขาไม่ใช่ชาวพุทธ เขาไม่เชื่อเรื่องการเกิดและการตาย

เขาเชื่อเรื่องของเขานะ ไปอยู่กับพระเจ้า เป็นอาดมัน ไปอยู่กับเขาเลย มันเป็นส่วนหนึ่งของพระเจ้า กลับไปกินสู่พระเจ้า เขาเชื่อของเขาอย่างนั้น เขาไม่เชื่อเรื่องการเกิดและการตาย พอเชื่อการเกิดและการตาย การเกิดและการตายนี้ใครเป็นคนพาเกิดพาตาย ถ้าคนพาเกิดพาตาย กิเลสตัณหาความทะยานอยากมันพาเกิดพาตาย แล้วกิเลสตัณหา มันมาจากไหน มันมาจากการกระทำ เพราะสิ่งที่ทำคุณงามความดีก็มาก เราตั้งใจทำคุณงามความดีกัน

ถ้าไม่ตั้งใจทำคุณงามความดี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาพุทธภูมิ คำว่า “พุทธภูมิ” คือสร้างบารมีธรรม การสร้างบารมีธรรมคือเสียสละมาทุกๆ ภพ ทุกๆ ชาติ เสียสละขึ้นมา ยิ่งถ้าพระพุทธรเจ้าพยากรณ์แล้วจะกลับไม่ได้ ถ้าพระพุทธรเจ้ายังไม่พยากรณ์เห็นใหม่ เราก็เสียสละมาทุกภพทุกชาติเหมือนกัน

เสียสละมาทุกภพทุกชาติคือสร้างบารมีธรรม พอสร้างบารมีธรรมขึ้นมา ถ้าเราเกิดเป็นสาวก-สาวณะ ไปเกิดร่วมกับพระพุทธรเจ้าองค์ใดองค์หนึ่ง แล้วเราหาทางออกของเราเห็นใหม่ มันไปได้ แต่ถ้าพระพุทธรเจ้าพยากรณ์แล้วจะไปไม่ได้ ถ้าพระพุทธรเจ้าพยากรณ์แล้วจะต้องสร้างบุญญานการไปข้างหน้าจนถึงที่สุด ถึงที่สุดณะจนตรัสรู้เองโดยชอบ

การตรัสรู้เองโดยชอบเห็นใหม่มันมาจากไหน มันมาจากอำนาจวาสนา บารมีธรรมที่ได้สร้างมา อันนั้นเป็นอำนาจวาสนาเป็นพื้นฐาน แต่พื้นฐานนี้ คูตี พุทธภูมิ เห็นใหม่ เป็นพุทธภูมิที่พระพุทธรเจ้ายังไม่พยากรณ์ ถ้าพระพุทธรเจ้ายังไม่พยากรณ์มันก็กลับได้เห็นใหม่ การที่วากลับได้ มันยังเป็นปุถุชนอยู่ มันยังแปรปรวนอยู่

แต่ถ้าเป็นพระพุทธรเจ้าพยากรณ์แล้ว มันก็ยังเป็นปุถุชนอยู่ แต่! แต่มันมีคุณธรรมในหัวใจเป็นสิ่งที่มั่นคง แล้วมีอำนาจวาสนาบารมีมาก เพราะสร้างมามากไป ปรารถนาสิ่งใดก็จะได้อย่างนั้น จะทำอะไรก็ได้ตามนั้น เพราะอะไร เพราะสร้างบุญญานการมาก แต่ยังไม่เข้าใจเรื่องอริยสัจ สัจจะความจริง ถึงเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ต้องตรัสรู้เองโดยชอบ การตรัสรู้เองโดยชอบนี้ ก็คือการฆ่ากิเลส

จะทำคุณงามความดีมาขนาดไหน เป็นจักรพรรดิ เป็นอะไรมา มันมีอำนาจวาสนามากนะ แล้วเป็นจักรพรรดิทำแต่สิ่งดีๆ เพื่ออะไร เพื่อรื้อสัตว์ชนสัตว์ เพื่อจะปรารถนาไปเป็นพระพุทธรเจ้าไปข้างหน้า ทำแต่สิ่งที่ดีทั้งนั้นละ แต่สิ่งที่ดีขนาดไหนมันก็เวียนตายเวียนเกิด การเวียนตายเวียนเกิดมันก็ต้องสิ้นสุดอายุขัย แล้วก็สร้างคุณงามความดีต่อไป เขาจะมีบริษัทบริวารเห็นใหม่ เป็นสหชาติเกิดร่วมกันทำบุญกุศลกันตลอดไป นี่ไงมันถึงยังมีกิเลสอยู่ เพราะสิ่งที่มีกิเลสนี้มันไหลตามกันไป ทำคุณงาม

ความดี ความดีและความชั่ว มันไหลตามกันไป แล้วในปัจจุบันนี้เราว่าเราเกิดมาพบพุทธศาสนา เราก็อำนาจคุณงามความดีกัน เราประพฤติปฏิบัติกัน

แต่เราไม่ได้ฝันมัน จะฝันก็ไม่กล้าทำ พอฝันขึ้นมาถือว่าเป็นความทุกข์ความยาก ยิ่งฝันขึ้นมา ก็ว่าเป็นอรรถกถาญาณุโยค กิเลสมันจะสวมเลยว่าเป็นอรรถกถาญาณุโยคทำตนให้ลำบากเปล่า มันจะลำบากไปไหน มันคือกิเลสที่ลำบากต่างหากละ เวลาอดนอนผ่อนอาหารนี่ก็บอกว่าพระพุทธเจ้าไม่ได้สอน ห้ามทำ ! ห้ามทำ ! พระพุทธเจ้าไม่ได้ให้ทำ มันเป็นอรรถกถาญาณุโยค

แต่ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านเห็นคุณของมันนะ ทุกอย่างมันมีคุณมีโทษในตัวมันเอง การอดนอนผ่อนอาหารนี่มันหิวโหย ธรรมชาติของมนุษย์มันต้องการอาหาร แล้วแต่ความพอดีมันอยู่ตรงไหน ความพอดีของคนเห็นใหม่ คุณดี เดี่ยวนี้เขารักษาสุขภาพกัน เขาหาสิ่งที่ดีๆ ที่เป็นประโยชน์กับร่างกายขึ้นมา เพื่อจะให้ร่างกายนี้ไม่มีโทษไม่มีภัย ความพอดีมันอยู่ตรงไหน

ทีนี้เรามีกิเลสค้นหาความทะยานอยากใช้ใหม่ ทุกคนก็ว่าจะกินอะไรดี นอนอย่างไรมันจะสุขสบาย มันก็อยากจะทำสิ่งนั้นมากๆ คุณดี ร้านอาหารไหนที่อร่อยนะ โอ้โฮ รดจะจอดเต็มไปหมดเลย อุตสาห์หัดเดินกันไปเพื่อจะไปกินสิ่งที่อร่อยของ เขา ให้ได้กินสักทีก็ยังดี นี่ไงความพอดีคือมันอยู่ตรงไหน เรื่องการอดนอนผ่อนอาหารนี้

เวลาเรามาศึกษาปฏิบัติเห็นใหม่ เราทุกคนปรารถนาความสุข การปฏิบัติทุกคนก็ปรารถนาอยากจะทำประสบความสำเร็จ แต่การประสบความสำเร็จนั้นมันประสบความสำเร็จหรือเปล่าละ มันประสบความสำเร็จจริง เพราะเราประพฤติปฏิบัติ จิตใจเห็นใหม่ สัตว์ที่ไม่ได้ฝึกราคาของมันอย่างหนึ่ง สัตว์ที่เขาได้ฝึกแล้วนะ ยิ่งเล่นละครสัตว์ที่เขาหาผลประโยชน์ได้ราคามันจะสูงมาก

จิตใจที่เรายังไม่ได้ฝึก จิตใจที่เรายังไม่เข้าใจสิ่งใด มันเหมือนสัตว์ตัวหนึ่ง มนุษย์นี่เหมือนสัตว์ตัวหนึ่ง หัวใจเหมือนสัตว์ตัวหนึ่งเลย แต่ถ้าเราได้ฝึกฝนมัน ก็คือการทำให้เป็นสิ่งที่ดีขึ้นมา สัตว์ตัวนั้นมันจะมีคุณค่า จะมีประโยชน์ขึ้นมา นั่นเป็นสัตว์นะ แต่หัวใจที่มันฝึกดีแล้วเห็นใหม่ สัตตะผู้ซื่อ จิตใจมันมีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มัน

เกี่ยวข้องกันมา มันมีแรงขับแรงเหวี่ยงหมุนเหวี่ยงของมันไป แล้วสัตว์ผู้ข้อง มันจะฝีกฝนมัน จะคิดแปลงมัน

แต่นี้มันสัตว์ผู้ข้อง แล้วเราก็ตามมันไปเห็นไหม แล้วความพอดีมันอยู่ที่ไหน เพราะค้นหาความทะยานอยากมันแสวงหา มันล้นฝั่งอยู่ตลอดเวลา การอดนอนผ่อนอาหาร คนที่ไม่เคยทำมันก็ว่ามันเป็นไปไม่ได้ อดนอนมันจะแก่งวงนอนได้อย่างไร อดอาหารมันจะชำระกิเลสได้อย่างไร มันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ทั้งนั้นล่ะ เพราะอะไร เพราะมันเป็นแร่ธาตุ เป็นวัตถุ การกินการอยู่นี้มันฆ่ากิเลสไม่ได้หรอก

ถ้าฆ่ากิเลสได้เห็นไหม คุณสิ คนที่ไม่กินเนื้อสัตว์ สัตว์มันก็ไม่กิน ถ้าไม่กินเนื้อสัตว์ มันก็ไม่ฆ่า ไม่ทำลายใครเลย มันก็น่าจะได้คุณงามความดี ไม่มีอะไรเป็นคุณงามความดีถ้าหัวใจมันแล้ว ถ้าหัวใจมันเลวนะกินอะไรมันก็แล้ว แล้วมาอดนอนผ่อนอาหาร ถ้าหัวใจมันอดอาหารผ่อนอาหาร อดไว้ทำไม ถ้าอดนอนผ่อนอาหารเพื่อจะโอ้อวดเขา เพื่อจะเอาคุณงามความดีจากการอดอาหารมันก็แล้ว แล้วเพราะอะไร แล้วเพราะไม่ได้ทำเพื่อผลประโยชน์ใจ จะมาทำเพื่อเสริมกิเลสไป

เห็นไหม กิเลสมันต้องฝัน ต้องต่อสู้กับมัน ที่นี้เวลาจะต่อสู้กับกิเลสจะเอาอะไรไปต่อสู้ ถ้าจะต่อสู้กับมันเห็นไหม เรานั่งสมาธิภาวนา มันแสนทุกข์แสนยากแล้วมันไม่ได้ผล พอไม่ได้ผลมันก็ต้องอดนอนผ่อนอาหารเพื่อให้ธาตุขันธ์มันอ่อนลงใจ ถ้าธาตุขันธ์มันทับจิตนะ การอดอาหารมันทุกข์ใหม่ มันหิวโหยใหม่ มันก็หิวโหยเป็นธรรมดา

คุณสิ เวลาการอยู่การกิน ความพอดีของมันอยู่แค่ไหนล่ะ ที่นี้การอดนอนผ่อนอาหารของเรา มันก็ต้องอยู่ที่เราว่ากำลังเรามีเท่าใด ความต้านทานของร่างกายเรา จะต่อสู้กับมันได้แค่ไหน แล้วเวลาภาวนาไป มันเป็นเรื่องอย่างที่ครูบาอาจารย์ท่านพูดใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติกฎปฏิบัติก็บอกอย่างนี้กายมันเบา จิตมันจะเบา จริงหรือเปล่า

นี่ไง คนถ้ามันได้มาอดนอนผ่อนอาหาร จิตใจมันจะเบาละ มันเบาจริงๆ ร่างกายเบามาก พออดไปแล้วมันได้ประโยชน์ขึ้นมา คนมันเริ่มจะเอานี้เป็นหลัก พอเป็นหลักปั๊บ มันไม่กินก็ไม่ได้ คนมันจะตาย มันก็ต้องกินอาหารบ้าง พอมากินอาหาร เพื่อให้ประทังชีวิตนี้ไป แต่เวลาไปกินอาหาร กับไม่กินอาหาร พอไปปฏิบัติมันจะเห็นความต่าง พอเห็นความต่างนี้จิตใจมันก็ไม่อยากจะกินล่ะ

เพราะอะไร เพราะจิตใจเวลามันทุกขณะ คนเรานี้เป็นโรคแล้วอยากจะหายจากโรค คนเราเป็นทุกข์ในร่างกายนี้อยากจะหายจากมัน แล้วเราทุกข์ใจ กิเลสตัดหาความทะยานอยากอยู่ในหัวใจมหาศาลเลย แล้วเราเห็นช่องทางที่เราจะทำลายมันได้ เราเห็นช่องทางทำได้ เหมือนของที่อยู่แค่มือจะเอื้อมถึง แล้วเราอยากจะเอื้อมหยิบของสมบัติสิ่งนั้นไหม จิตใจที่ประพฤติปฏิบัติ จิตใจที่มันเป็นสมาธิบ้าง เข้าได้บ้าง เข้าไม่ได้บ้าง สิ่งต่างๆ นี้เราอยากทำไหม

ถ้าอยากทำนะ มันจะเริ่มผ่อน ไม่ต้องอดก็ได้ แม้แต่การฉันข้าวของพระ ในธรรมวินัยเห็นไหม ก่อนอิม ๓ คำ ๗ คำ แล้วให้คัมภ์น้ำให้อิมไป นี่แค่ฉันมือเดียวนะ ฉันมือเดียวในธรรมวินัยยังไม่ต้องการให้ฉันเต็มกระเพาะเลย เพราะแค่ดำรงธาตุขันธ์ไว้เท่านั้น

แล้วหน้าที่ของเราคือการประพฤติปฏิบัติ เราผ่อนสี ผ่อนอาหาร หิวไหม หิวเป็นเรื่องปกติ คนที่เคยชินกับการดำรงชีพแบบนั้น แล้วเราไปผ่อนมัน มันขาดแคลน มันเรื่องธรรมดา อาการหิวอย่างนี้เป็นอาการของร่างกาย เป็นอาการของความหิวแบบความเคยชิน แต่พอเราอดอาหารไปบ่อยครั้งๆ เข้า แล้วผ่อนไปบ่อยครั้งๆ เข้า มันก็มีความเคยชินอีกอันหนึ่งขึ้นมา

พอมีความเคยชิน เห็นไหม มันเป็นเรื่องของกิเลส แต่ถ้ามันเป็นเรื่องของคุณธรรมละ เวลาปฏิบัติไปจิตมันเข้าง่ายไหม มันเบาขึ้น แล้วปฏิบัติดีไหม เราจะต้องฝัน กิเลสเราไปเรื่อยๆ ถ้าเราไม่มีการต่อสู้ขัดขืนกับมัน แล้วเราทำโดยไหลไปตามมัน ที่เขาทำกันที่ไหลไปตามมันเห็นไหม ด้วยความสะดวกสบาย ด้วยความว่าปฏิบัติได้ง่ายๆ

ถ้าเป็นอย่างนั้นไป มันเป็นไปไม่ได้หรอก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาปฏิบัติมาเห็นไหม เวลาประพฤติปฏิบัติมา ๖ ปี นั่นแหละไหลไปตามมัน จะต่อสู้ขัดขืนเห็นไหม แม้แต่อดอาหารจน ๔๕ วันจน ขนนี้ร่วงเลย เห็นไหม นั่นก็ความคิดใจที่ว่าเราจะทำลายเขาโดยที่ไม่มีหลักการ ไม่มีวิชาการความรู้ เราจะคิดจะทำลายเขาอย่างเดียวเห็นไหม คิดจะทำลายเขา

แต่เวลามันเอาตามความจริง เห็นไหม ฉันอาหารของนางสุชาดา ตั้งสติ ฝันแล้วไม่ไหลไปตามมัน เพราะกิเลสนะ กิเลสเวลามันเอาชนะเรานะ คือมันใช้เรา มันหลอกเรา

แล้วมันก็หลอกเราจนหัวปั่น เวลาเราจะต่อสู้กับมัน เพื่อจะแก้ไขมันเห็นไหม อคอาหารนี้ขนาดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังสลบไปถึง ๓ หน นั้นไง นั่นมันจะเอาให้ตายนะนั่น มันก็จะเอาให้ตายเหมือนกัน

ถ้าอยู่กับมัน มันก็จะครอบงำ ถ้าจะต่อสู้กับมัน มันก็จะเอาเราให้ตายไป พอตายไปจิตก็อยู่ในอำนาจของมัน แต่เนื่ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สร้างบุญญาธิการมามาก สลบไปถึง ๓ หน ก็คือตาย ๓ รอบ แต่มันไม่ตายจริง ตายแล้วฟื้นถึง ๓ รอบ สุดท้ายแล้วกลั่นลมหายใจ ทำมาทุกอย่าง ถ้าตามมันไปมันก็หลอกหลวง ถ้าจะขัดขึ้นกับมัน มันก็จะทำลายซะ

ในการประพฤติปฏิบัติของผู้ที่ปฏิบัติมันจะเจอสภาวะแบบนี้ ธรรมะของครูบาอาจารย์ที่เวลาท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านถึงบอกว่า “อยู่ปากตาย” มันจะเอาเรื่องความตายนี้มาหลอก แล้วความพอดีมันอยู่ที่ไหน แม้แต่การอยู่การกินของเรา ความพอดีของมัน เรายังยับยั้งมันไม่ได้ เพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันล้นฝั่ง แต่เวลาเราอดนอนผ่อนอาหาร เราจะเห็นโทษของมัน เห็นคุณประโยชน์ของมัน เห็นสิ่งที่ใช้ประโยชน์จากเขา

แล้วถ้าพลังงานมันเหลือใช้นี้เป็นโทษอย่างไร แล้วพอร่างกายมันเบา มันปฏิบัติของมันไป เป็นขั้นเป็นตอนของมันไปเห็นไหม อดนอนก็เหมือนกัน ต้องต่อสู้กับมันตลอด การอดนอนผ่อนอาหารนี่คือการฝืน กิเลสต้องฝืน เพราะเราไม่ฝืน เราทำความเข้าใจของเราว่าเราจะทำสะดวกสบายตามแต่เราคิด แล้วผลมันจะเป็นตามความเป็นจริงไหม ถ้ากิเลสไม่ได้ฝืนนั่นคือปฏิบัติตามกิเลส นั่นคือกิเลสมันครอบงำแล้วปฏิบัติตามมันไป

ถ้าปฏิบัติตามกิเลส เห็นไหม ปัจจุบันนี้มันเป็นธรรมะของกิเลสนะ เวลาที่เขาคุยธรรมะกัน “ว่าง.. สบาย ว่าง.. สบายนะ” ว่างสบายนี้มันรู้ถึงตัวตนไหม แม้แต่สำนักในจิตยังไม่เข้าใจเลย สำนักถึงตัวของเราเอง ความรู้สึกของเราเนี่ย เขายังไม่เข้าใจถึงสำนักความรู้สึกว่าเราทำอะไรกันอยู่ แล้วอ้างว่าประพฤติปฏิบัติธรรม อ้างว่ามีคุณธรรม คุณธรรมนี้มันเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ธรรมชาติของตัวนี้ไม่รู้เลย ถ้าธรรมชาติของตัวรู้ ถ้าภูมิคุณธรรมจริง ในการประพฤติปฏิบัติ การสิ้นกับกิเลส การทำจิตใจให้สงบนี้ มันสิ้นกิเลสแล้วนะ มันได้ต่อสู้ขัดขึ้นกับมัน ถ้าไม่ได้ต่อสู้ขัดขึ้นกับกิเลส เวลามันว่างๆ นั้นกิเลสมันให้ว่าง โดยธรรมชาติของมัน กิเลสมันจะผ่อนให้เราได้หายใจบ้าง ให้เราหายใจกับมันว่า เราอยู่ในอำนาจของกิเลสตลอดไปนะ

ถ้าเรายังอยู่ในอำนาจของกิเลสตลอดไป มันก็ผ่อนให้เรา เราอยากปฏิบัติใช่ไหม เราอยากจะทำจากทุกข์ใช่ไหม เราอยากจะไม่เกิดอีกใช่ไหม ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มีอยู่แล้วใช่ไหม ธรรมะก็เป็นธรรมชาติใช่ไหม มันก็ตรึกเอา มันก็ทำเอา แล้วกิเลสมันก็ผ่อนให้ มันหลอกลวง มันผ่อนให้ มันปล่อยให้เราได้หายใจให้ได้ดำรงชีวิตของเราไปชาติหนึ่งๆ แล้วเราก็ประพฤติปฏิบัติไป ว่าง โล่ง สะดวกสบายของเขา มันไปตามกิเลสไง มันไปตามกระแส

ในทางการแพทย์นะ ในการรักษา ถ้าคนใดเจ็บไข้ได้ป่วย มีอาการทุกข์ทรมานนัก ถ้าทนไม่ได้เขาจะให้เข็มฉีดยา พอให้เข็มฉีดยาขึ้นมาเพื่อบรรเทาทุกข์ บรรเทาความเจ็บไข้ได้ป่วยนั้น แล้วพอให้เข็มฉีดยาไป ร่างกายเรามันได้เข็มฉีดยาเข้าไป มันบรรเทาความเจ็บไข้ ถ้าคนไหนมีความเข้มแข็งทางจิตใจ เขาจะไม่ให้เข็มฉีดยา เพราะอะไร เพราะให้ไปแล้วนี่เป็นโทษ

เวลามันบรรเทาทุกข์เฉยๆ เพราะมอร์ฟีนมันไม่ได้รักษาอะไรหรอก มันแค่ไปบรรเทาอาการปวด แต่ถ้าพอให้ไปแล้วมันติดใจ มันเคย ถึงเวลาแล้วให้เข็มฉีดยาก็เพื่อรักษาโรค โรคที่รักษาหายไปแล้วนะ แต่มันไปติดมอร์ฟีนใหม่ เห็นไหมเพราะมันไปติด เพราะมันพอใจแล้ว เพราะมันได้สัมผัสของมัน แต่ถ้าคนจิตใจเข้มแข็ง เขาจะไม่ให้ ถ้าเราทนได้ คนไข้ที่เข้มแข็ง คนไข้ที่ดี จะให้รักษาตามอาการนั้นจนหาย

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติ เราไปตามกิเลส มันคือมอร์ฟีนทั้งนั้น กิเลสมันเอายาสลบโปะจุมกว่า “ว่างๆ ว่างๆ” แล้วตรึกในธรรมชาติของพระพุทธเจ้า มอร์ฟีนเป็นยาไหม มอร์ฟีนเป็นยาหรือเปล่า แพทย์สั่งหรือเปล่า แพทย์สั่งถูกต้องตามกฎหมายนะ นี่ธรรมชาติของพระพุทธเจ้าก็เหมือนกัน ธรรมชาติของพระพุทธเจ้า เป็นธรรมชาติที่ประเสริฐนะ เราเคารพบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ยกย่องไว้ในพุทธศาสนา

“พุทธะ” สุขยอดมาก ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้มาตรัสรู้ธรรม พวกเรานี้จะไม่มีสิทธิ์เลย ไม่มีสิทธิ์ มีแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่ตรัสรู้เองโดยชอบ สาวก-สาวกจะเป็นไปไม่ได้ ต้องได้ยินได้ฟัง แต่พอได้ยินได้ฟังขึ้นมา ด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ด้วยค้นหาของเรา ด้วยความอยาก ได้อยากเป็น

แต่มันไม่เป็นตามความเป็นจริงเห็นไหม ไปศึกษาธรรมกันนี้ มันก็มอร์ฟินทั้งนั้น ธรรมะโดยกิเลส เอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่ตั้ง แล้วเอากิเลส ค้นหาของเราเข้าไปครอบงำ ตีความไปตามใจของตัว เวลาประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม ก็ไหลตามมันไป ไหลตามมันไป ไม่ได้ต่อสู้ ไม่ได้ขัดขึ้น

เวลาต่อสู้ขัดขึ้นขึ้นมา ครูบาอาจารย์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ ท่านต่อสู้ขัดขึ้นกับมันมา เวลาหลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านพิจารณากายไปเห็นไหม พิจารณากายไปขนาดไหนแล้ว มันก็ไม่ได้กระทบกระเทือนกิเลสเลย ออกมาก็เหมือนปกติธรรมดาๆ จนถึงที่สุด ท่านลาพุทธภูมิแล้ว เวลาท่านปฏิบัติไป “เอ้อ.. มันต้องเป็นอย่างนี้”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านก็ปรารถนาของท่านมาเหมือนกัน ถ้าปรารถนามาแล้ว เวลาท่านเป็นพระโพธิสัตว์เห็นไหม จะประพฤติปฏิบัติได้แค่ฆานโลกีย์ ฆานโลกีย์ทำความสงบของจิตได้ จะพิจารณาอย่างไรก็แล้วแต่ จะพิจารณาธรรมขนาดไหน มันจะไม่เข้าถึงกระแสของโศคาปัตติมรรค มันจะเป็นฆานโลกีย์อยู่อย่างนั้น แต่ถ้าได้สั่งลากัน ได้ขาดไปจากใจเห็นไหม เวลาประพฤติปฏิบัติเข้าไป

นี่ไง คำว่าประพฤติปฏิบัติเข้าไป เพราะจิตมันสงบเข้ามาถึงที่ฐิติจิตใจใหม่ ถึงฐานของจิตนี้ พอถึงฐานของจิตเห็นไหม เวลาจิตมันสงบเข้ามา เวลาปัญญาที่มันเกิดขึ้น ภาวนามยปัญญาที่เกิดขึ้นมานี้ มันเป็นคนละมิติกับความคิดของเรา ถ้าไม่เป็นคนละมิติกับความคิดของเราที่ใช้ปัญญากันนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่แบ่งเป็น สุขตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา

ภาวนามยปัญญานี้ ทางวิชาการเขาอธิบายไม่ได้ว่าภาวนามยปัญญานี้เป็นอย่างไร เขาอธิบายสิ่งนี้ไม่ได้ เพราะเขาไม่ได้รับรู้ ไม่ได้รับรสสัมผัสธรรมตามความเป็นจริง เขาไม่ได้ต่อสู้ขัดขึ้นฝันกิเลส ต่อสู้เข้าไปจนถึงความเป็นธรรม เขาไหลไปตามกิเลส เขาหนี

มอร์ฟีนกับหัวใจ เขาวางยาสลบตัวเองเข้าไป แล้วก็บอกว่าสิ่งนี้เป็นธรรม เพราะมันเป็น จินตนาการ จินตมยปัญญา เพราะความมหัศจรรย์ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะเห็นความจริงว่า จิตนี้มหัศจรรย์ขนาดไหน หัวใจนี้มันมีความมหัศจรรย์ขนาดไหน

คุณิ ทางการแพทย์เห็นใหม่ แม้แต่การวิตกกิจาร ความเครียดของมนุษย์นี้จะทำให้ ร่างกายเจ็บไข้ได้ป่วยได้ ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บในร่างกายได้มหาศาลเลย แล้วเวลา ประพฤติปฏิบัติเข้าไป มันเป็นเรื่องของใจล้วนๆ มันตรึงในธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมมันจะไม่จินตนาการของมันว่ามันเลิศหรูขนาดไหน จะเลิศหรู ขนาดไหนมันก็เป็นอุปกิเลส มันเป็นธรรมะไปไม่ได้ เพราะเริ่มต้นจากการไม่ฝันกับมัน ก่อน

เริ่มต้นต้องฝึฝืนกับมัน ต้องมีศีล สมาธิ ปัญญา ต้องฝืนกับมัน พอจะฝืนกับมัน เห็นใหม่ คุณิ เรามาประพฤติปฏิบัติกัน เรามาวงมาเป็นพระเป็นเจ้ามาประพฤติปฏิบัติ เริ่มต้นเห็นใหม่ มันแตกต่างกับชีวิตประจำวันของเราที่เคยเป็น ชีวิตประจำวันของมนุษย์ ต้องกิน ๓ มื้อ ต้องอยู่สุขสบาย แล้วเราเปลี่ยนแปลงมาฉันมื้อเดียว เวลานอนก็ยังอดนอน ผ่อนอาหารอีก ยังต่อสู้กับมันอีก อันนี้เป็นเครื่องมือที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทานไว้ให้เรา

ธรรมและวินัยนี้ ชุตงควัตถุ ธรรมและวินัยต่างๆ ไม่มีใครอุตริไปสร้างขึ้นมานั้น เป็นสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ให้เราก้าวเดิน ถ้า พระพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ให้เราก้าวเดิน ทำไมเราไม่ก้าวเดินไปตามธรรมวินัยนี้ ถ้าเราจะก้าวเดินตามธรรมวินัยนี้ แล้วเราไปสงสัยธรรมวินัยนี้ได้อย่างไร เราไปสงสัยว่า สิ่งที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้นี้เป็นอรรถกถาโมกข์โยค เป็นการทำให้ลำบาก

ถ้าทำตามแต่กิเลสของตัวเอง ทำตามความพอใจของตัวเองเห็นใหม่ ตัวพอใจ กิเลสมัน ก็ผ่อนให้ใจ กิเลสมันก็เปิดให้ได้โล่งอกได้โล่งใจ ได้มีการผ่อนคลาย เป็นของชั่วคราว มันไม่เป็นความจริง กิเลสมันอยู่ในหัวใจ มันต้องแสดงออกแน่นอน ช้าหรือเร็วเท่านั้นเอง แต่ในปัจจุบันนี้เห็นใหม่ ในปัจจุบันนี้เพราะอะไร เพราะมันมีทางวิชาการรองรับ มันมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารองรับ ใครพูดสิ่งใดก็ได้ ใครพูดอะไร มันก็เป็นธรรม เพราะมันมีหลักฐานอยู่ในตู้พระไตรปิฎก มันมีเอกสารรองรับหมด

รองรับว่าพูดตามความจริง นี่พูดตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราจะเอาอะไรนอกเหนือไปจากนั้นอีก

นอกเหนือจากที่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็คือความสงบ ความไปรู้จริงของเราใจ ความที่ประพฤติปฏิบัติจริงตามความเป็นจริง ถ้าประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงแล้วนี้ มันจะเข้าไปชำระกิเลสนะ มันดัดแปลงตั้งแต่เราเข้าไปสัมผัส มันก็เปลี่ยนทัศนคติของคนเลย อุดมคติของชีวิตมันเปลี่ยนไป อุดมคติของชีวิตเพราะอะไร เพราะสิ่งที่เราทำกันอยู่ เราใช้ประโยชน์เพื่อโลก

แล้วเรามีโลกีย์ปัญญา โลกเห็นใหม่ เราเกิดมานี้ เกิดมาจริงตามสมมุติ เพราะเราเกิดมาเป็นโลก แล้วได้ศึกษาทางวิชาการมา หรือรักษาศรัทธามาขนาดไหน มันเป็นมุมมองของเรา มันเป็นอุดมคติของจิตที่มันได้สัมผัสมา

จิตคืออะไร จิตคือสติจิต จิตคืออวิชา จิตคือสิ่งที่ปฏิบัติจนจิตมันพาเกิดพาตาย ในเมื่อจิตนี้มันโคจรอบงำด้วยอวิชาทั้งหมด มันครอบงำด้วยกิเลสทั้งหมด กิเลสมันครอบงำ แล้วกิเลสให้คิดตามที่มันบัญญัติทั้งหมดมันเป็นอวิชา “ไม่รู้” เพราะถ้าเราไม่รู้ถึงต้นเหตุ ไม่รู้ถึงตัวตนของอวิชา ไม่รู้ถึงที่มาของพลังงาน พลังงานนี้มันสกปรก พลังงานนี้มันโคจรอบงำด้วยมาร มารนี้มันไม่มีการศึกษาศรัทธา เพราะมารนี้เป็นเรา กิเลสเป็นเรา ทุกอย่างเป็นเรา

แล้วศึกษาศรัทธาของพระพุทธเจ้า ศึกษาทางวิชาการมา ศึกษาเพื่อการดำรงชีวิตของเรามา มันรู้หมด มันรู้ถึงความคิดของเราทั้งหมด แล้วมันเอาความคิดเรานี้ออกใช้ใ้ใจนี้ไง ความคิดที่เกิดขึ้นมา ปัญญาของเราที่เกิดขึ้นมาทั้งหมด เป็นความคิดของกิเลสทั้งนั้น ถ้าเป็นความคิดของกิเลส แล้วเราเอาไปตรึกในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปฏิบัติธรรมในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะเป็นความมหัศจรรย์ขนาดไหน เริ่มต้นนะทุกคนเวลาเป็นไปแล้วนะ มันเห็นเข้ามันรู้เข้า มันจะมหัศจรรย์มาก

แต่ความมหัศจรรย์นั้น เรามีครูมีอาจารย์ก็ถือนิสัย การขอนิสัยครูบาอาจารย์ เพราะครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา เวลาขอนิสัยเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลยว่า “ต้องให้นิสัยติดหัวมันไป” ถ้าติดหัวนี้มันเหมือนได้ตรวจสอบใจ

เหมือนเราทำทางวิชาการ แต่ในเมื่อมีครูบาอาจารย์ เราก็ตรวจสอบได้ ตรวจสอบว่าสิ่งนี้ มันเข้าทางเดียวกันไหม มันลงเป็นทางเดียวกันไหม นี่ทางวิชาการเขายังตรวจสอบกันได้ นะ

ในทางปฏิบัติ ในทางครูบาอาจารย์ของเรา ความลงใจว่าครูบาอาจารย์องค์ไหนที่เราจะเชื่อใจไว้ใจได้ ถ้าเชื่อใจได้นะ ลูกศิษย์แก่อาจารย์ก็ได้ อาจารย์แก่ลูกศิษย์ก็ได้ ถ้าลูกศิษย์ที่ประพฤติปฏิบัติดี ที่มีความถูกต้องดังงามขึ้นไป ก็ไปแก่อาจารย์ได้นะ เพราะสังฆกรรมมันมีหนึ่งเดียว มีอันเดียว

ฉะนั้นสิ่งที่เกิดขึ้น ปัญญาที่เกิดขึ้น มันเกิดจากอวิชา เกิดจากสิ่งที่มันไม่ได้ฝืน ไม่ได้ต่อสู้ขัดขึ้นกับกิเลสมาตั้งแต่ต้น ศึกษาธรรมะไปก็เป็นธรรมะเห็นใหม่ จินตมย ปัญญา ธรรมะที่กิเลสแอบอ้าง ที่เอามาใช้ แล้วเวลาปฏิบัติไป มอर्फินของกิเลสที่มันเป็นอวิชาอยู่แล้ว แล้วมอर्फินคือธรรมที่ว่าเอาไปโอ้อวม ปฏิโลมหัวใจอีก มันก็เกิดภาพ เกิดความเป็นไป มันไม่เป็นความจริงหรือไม่เป็นความจริง เพราะมันไม่ได้ฆ่า ไม่ได้ทำลาย

ฝืนไปก่อน ต้องทวนกระแส ฝืนไปเห็นใหม่ ทุกอย่างที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าฝืนทำได้จริง มันจะเข้าถึงสัจจะความจริง เป็นสมาธิก็เป็นสมาธิจริงๆ แต่ที่ว่า “ว่างๆ ว่างๆ” เราคิดว่าสมาธิคือความว่าง แล้วเราก็ไปสร้างสัญญาอารมณ์ว่าว่าง มันเป็นสัญญาอารมณ์ ไซ้ใหม่ แล้วมันก็มีสัญญาอารมณ์ จิตมันเป็นสัญญาอารมณ์ จิตมีความว่างมันมีความพอใจของมัน เราได้เสพสิ่งใด ได้พอใจสิ่งใดเราก็มีความสุข คนเราจะมีความสุข ค้นหาความทะยานอยาก ถ้าได้ผลตอบแทนแล้วมันจะมีความสุขของมัน

แต่ขณะที่เราประพฤติปฏิบัติธรรมเห็นใหม่ เราว่าเราปฏิบัติธรรม เราอยากมีความสุข เราอยากมีความพอใจ เราอยากมีธรรมะ ก็บอกว่าธรรมะนั้นปล่อยวาง มีความว่าง เราก็ปล่อยวางเห็นใหม่ จนเขาพูดกันไปทางโลกนะ บอกว่าเขาเป็นคนคืออยู่แล้ว ธรรมะสอนให้ปล่อยวางเขาก็ว่างหมดแล้ว เขาก็เข้าใจว่าเขาว่างเหมือนกัน เวลาเขาว่าว่างได้ เขาบอกว่างได้หมด

เขาว่างได้แต่เปลือก เขาว่างได้แต่ปากที่เขาพูด แต่ทุกข์เขาวางไม่ได้ เรื่องความเป็นจริงในหัวใจเขาวางของเขาไม่ได้ เพราะเขาไม่รู้ที่จะวางตรงไหน เขาไม่รู้จักจิต เขา

ไม่รู้จักที่มาที่ไป เขาจะเอาอะไรไปวาง เขาไม่รู้ว่าจะวางอะไร เอาอะไรไปวางไว้ตรงไหน แล้วจะหยิบตรงไหนมาวางไว้ตรงไหน แต่พฤติกรรมะกันปากเปียกปากแฉะนะ เห็นไหม เพราะไม่มีการกระทำของตัวเองเลย

แต่ถ้ามีการกระทำของตัวเองเห็นไหม ฝันมัน! เราสนใจในธรรมะ เราสนใจในสังขาร เราเห็นคุณค่าของชีวิต เราถึงเสียสละกันมาอยู่วัดอยู่วา เสียสละชีวิตออกมาบวช ออกมาค้นคว้า ออกมาหาความจริงในใจของเรา ในทางวิชาการถ้าเขาจะค้นคว้า เขาต้องมีห้องวิจัยของเขา เขาต้องมีที่ทำงานของเขา ในการประพฤติปฏิบัติเราก็มี “กรรมฐาน” ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ถ้าจิตไม่สงบ ก็ไม่มีฐานที่ตั้งแห่งการงาน

ทุกคนเห็นไหม บ้านจะต้องปลูกบนที่ดินที่ดีที่เรามีสิทธิ เราถึงปลูกบ้านได้ ใครไม่สามารถไปปลูกบ้านบนทางหลวง ไฮเวย์นี้ ใครลองไปปลูกบ้านสิ รถชนหมด ทำลายหมด นี่ก็เหมือนกัน เราไม่เคยเห็นบ้าน ไม่เคยเห็นที่ของเรา ไม่มีกรรมฐาน ไม่มีฐานที่ตั้ง ไม่เคยทำความสงบของใจเข้ามา เราไม่เคยฝันอะไรเลย เราไม่รู้อะไรเลย เราไม่มีแผ่นดิน ไม่มีพื้นที่ แต่เราเพื่อเจ้าเพื่อฝันว่าเรามีบ้านตึกหลังสูงกันอยู่ เรามีที่อยู่อาศัยเห็นไหม

นี่ไง เพราะมันไม่เคยฝันไง ไม่เคยฝัน ไม่เคยเห็น ไม่เคยรู้จัก ถ้าพฤติกรรมะกับผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เขาฟังออกเขาฟังรู้ ฟังออกฟังรู้ว่าถ้าความเป็นจริง สมมติเป็นอย่างไร จิตตั้งมั่นเป็นอย่างไร ถ้าจิตตั้งมั่น จะไม่พูดว่า “ว่างๆ ว่างๆ” อย่างนั้น ว่างๆ อย่างนี้คนเป็นเขาจะพูดกันคำเดียว ถ้าว่างอย่างนั้นมันว่างตรงไหน เห็นไหมมันจับตรงไหนไปวางไว้ตรงไหนมันถึงว่าง

นี่เหมือนกัน ถ้าเราฝันกับมัน ไปนะ จิตมันว่างนั้นใครเป็นคนควบคุมมัน ใครเป็นคนตั้งสติ เรากำหนดอะไรมันถึงว่าง เวลาพฤติกรรมะกัน เวลาว่างเป็นสมมติ ทำอย่างไรถึงเป็นสมมติ ถ้าจะทำสมมติก็ไม่ต้องทำอะไรเลย อยู่เฉยๆ มันก็ว่างหมด นี่คือคำพูดของเขา เวลาเขาไหลไปตามกระแสเห็นไหม ถ้าทำอย่างนั้นคือผิดหมด การทำสมมติ การใช้ปัญญานี้มันเป็นการสร้าง เป็นการกระทำ แต่ถ้าปล่อยวางไว้เฉยๆ มันจะหายไปเองอย่างนี้ แล้วเรารู้ตามเห็นไป สิ่งนี้จะเป็นความจริงของเขา นี่ไง “ธรรมะของกิเลส” มันไหลตามกิเลสไป

แต่พอเราจะทำขึ้นมา เราเป็นชนกลุ่มน้อยนะ คนกลุ่มน้อยเพราะคนคิมีน้อย ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติยิ่งมีน้อย คนที่ปฏิบัติได้ตามความเป็นจริงขึ้นมา มันยิ่งน้อยเข้าไปใหญ่ แต่มันจะน้อยหรือมันจะมากมันไม่สำคัญ สำคัญที่ว่าเราต้องถามว่าเราจะเอาความจริง หรือจะเอาความเท็จ ถ้าเราจะเอาความจริง ใจใหม่ เราก็ต้องเอาใจเราเข้าไปสัมผัส เอาความจริงของหัวใจเราสัมผัสว่าสิ่งนั้นเป็นความจริงหรือเปล่า ถ้าสิ่งนั้นเป็นความจริงนะ เราต้องการความจริง เราพอใจกับความจริงเพราะอะไร เพราะใจของเราจริงๆ เราเกิดจริงๆ นะ เราเป็นคนจริงๆ

เราบวชพระ สมมุติสงฆ์นี่ก็เป็นพระจริงๆ ทุกอย่างจริงหมดเลย จริงตามสมมุติ แล้วเราเวลาปฏิบัติ ถ้าจะเอาจริง สติเป็นความจริง สติเกิดจากเราใจใหม่ สติ สมาธิ ปัญญา เกิดจากเราใจใหม่ สติ สมาธิ ปัญญามันจะเกิดจากจิตเราใจใหม่ สิ่งที่ว่าปัญญา เป็นปัญญาแล้วสงสัยทำไม ปัญญาที่ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรีกขึ้นมา สงสัยทำไม เพราะผลของมันคือปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าผลของมันคือปัญญาอบรมสมาธิ ใจปัญญาไล่เข้าไปเห็นใหม่

ถ้าเราไหลตามมันไป มันก็เป็นอารมณ์ ความรู้สึก ความนึกคิดที่มันพุ่งซ่าน แต่ถ้าตั้งสติขึ้นมา เราฝืนมัน ตั้งสติขึ้นมา ตามรู้ตามเห็น รู้เท่ารู้ทัน รู้แจ้งแทงตลอด ตามรู้ตามเห็นเวลามันคิดขึ้นมา ความคิดเราจะคิดดีหรือคิดชั่วก็แล้วแต่ สติตามมันไป เราจะเสียใจกับความคิดนะ เราเสียใจเลยว่าเราไม่ควรคิดอย่างนี้ เราคิดอย่างนี้ได้อย่างไร สิ่งใดที่เป็นคุณงามความดี แล้วเราคิดโต้แย้งมัน เราก็คิดในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์

เห็นใหม่ รู้เท่ารู้ทัน รู้แจ้งแทงตลอด มันจะเริ่มตันจากทันความคิดเข้าไป ฝืนมัน การฝืนคือไม่คิดโดยธรรมชาติ โดยที่ปล่อยให้มันคิดไป การตั้งสติยับยั้ง การฝืนมัน การตั้งสติยับยั้งฝืน แล้วถ้าฝืนไป เห็นการหยุด เห็นการเกิดดับของจิต คือเห็นผล พอเห็นผล เข้าไป เห็นผลไล่ตามเข้าไป ถึงที่สุดมันเริ่มทรงตัวได้ จิตมันจะทรงตัวของมันได้

ถ้าจิตทรงตัว นี่ไง มันเกิดจากอะไร มันเกิดจากเราฝืนใจใหม่ เราฝืนเราต่อสู้ทั้งนั้น ไม่ใช่ปล่อยให้ไหลไป ถ้าธรรมะโดยกิเลสเห็นใหม่ เขาบอกว่าทำอย่างนี้ผิดหมด เพราะนี่คืออรรถกถาญาณุโยค นี่คือการสร้าง นี่คือการกระทำ แล้วถ้าสติปัญญาไม่กระทำ

มันจะเกิดได้อย่างไร สติปัญญากระทำเห็นใหม่ กิเลสต้องฝัน เอาธรรมะฝันมัน กิเลสกลัวอย่างเดียวคือกลัวกรรม

กิเลสกลัวกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “กรรมและวินัย” เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเห็นใหม่ มารนี่คอดกเลย เพราะอะไร เพราะมารนี่มันครอบงำจิตใจของสัตว์โลกมาตลอด แล้วไม่มีสัตว์โลกตัวใดเลยที่หลุดมือมัน ไป แล้วพอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มารนี่คอดกเลย

นางคันทา นางอรดี ลูกสาวพญามารเห็นใหม่ ถามพ่อว่าเป็นอะไร พ่อบอกว่า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว พ้นจากมือเราไปแล้ว ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เผยแผ่ธรรมไป สัตว์โลกจะได้ประโยชน์จากอันนี้มาก นางคันทา นางอรดี บอกพ่อว่าไม่ต้องเสียใจ จะไปเอาคืนมาให้ได้ เห็นใหม่จะไปฟ้อง นี่ใจมารคอดกนะ

แต่นี้มารมันอยู่ในหัวใจของเรา แล้วเราประพฤติปฏิบัติโดยมาร เราไม่ได้ฝันทนน ไม่ได้ต่อสู้ ไม่ได้ขัดขืน มันไหลตามมันไป แล้วมารมันรู้ทันเห็นใหม่ พอมันรู้ทัน มันสอนให้ **“ไม่ต้องปฏิบัติ ไม่ต้องทำอะไร ปฏิบัติโดยการเพ่งดูกันไป”** มันเป็นผลใหม่ มันสบายใจใหม่ มันดีใหม่ ดี แต่มันมันคงใหม่ มันมันคงกับชีวิตของเราใหม่ มันเห็นจริงตามที่จิตรับรู้ใหม่

ถ้ามันไม่เห็นจริงตามจิตที่รับรู้ เห็นใหม่ จิตที่รับรู้อย่างไร เพราะอะไร เพราะเราสงสัยว่า “ว่างๆ ว่างๆ” แล้วทำอย่างไรต่อไป แต่ถ้าจิตมันสงบขึ้นมาละ มันได้รับรสของมัน มันมีกำลังของมัน แล้วถ้าจิตที่มีอำนาจวาสนานะ ใช้พุทโธๆ เราใช้คำบริกรรม คำบริกรรมนี้มันต้องนึกขึ้นมา วิดก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์

การวิดกขึ้นมา พุทโธนึกขึ้นมาคือวิดก วิจารคือการแบ่งแยก พุทโธๆ มันเป็นวิดก วิจาร วิดกวิจารในหัวใจ หัวใจนั้นมันพุทโธๆ มันวิดกวิจารของมันไป วิดกวิจารในธรรมะ ธรรมะคืออะไร ธรรมะคือพุทโธๆ พุทโธๆคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธานุสติเห็นใหม่ โดยปกติของจิต จิตมันจะคิดตามธรรมชาติของมันไป เราบังคับความคิดให้มันมาอยู่กับพุทโธๆๆๆ เห็นใหม่ วิดก วิจาร พุทธานุสติ

เอาสติปัญญาของเรา เอาความรู้ความเห็นของเรา บูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ พุทโธฯฯฯ ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ท่านที่ประพฤติปฏิบัติมา ท่านบอกว่าพุทโธคำหนึ่งสะเทือนถึง ๓ โลกธาตุ เพราะท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมาแล้ว จิตนี้มันเวียนตายเวียนเกิดใน ๓ โลกธาตุนี้ ถ้าจิตเวียนตายเวียนเกิดใน ๓ โลกธาตุนี้ ถ้ามันสะอาดขึ้นมา พุทโธฯฯฯ จนเป็นสมาธิคือจิตมันสะอาด

จิตสะอาดแต่ยังไม่ได้แก้กิเลสในหัวใจ เห็นไหม มันสะเทือนถึงหัวใจดวงนี้ ที่มันเวียนตายเวียนเกิดใน ๓ โลกธาตุนี้ แล้วพุทโธฯฯฯ มันสะเทือนจิตจิต สะเทือนถึงหัวใจของเรา พุทโธฯฯฯฯ ไป แต่เรามันคนหยาบ คนที่ไม่เห็นผลประโยชน์ของมัน พุทโธฯฯฯฯ มันจะกล่อมใจให้ใจเป็นพุทธะได้ เป็นพุทธะคือตัวจิตที่เป็นสัมมาสมาธิ “ตัวพุทธะ” ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

แต่นี้ไหลตามมันไป ไหลตามกิเลสไป ไหลตามมันตามตัณหาทะยานอยาก ทั้งๆ ที่อ้างธรรมะนี่ไง มอร์ฟิน มันโปะลงที่หัวใจของเรา โดยให้เราเคลิบเคลิ้มไปกับมัน แล้วมันเป็นจริงไหม พอหมดฤทธิ์ยาคือเวลาเราไปกระทบกระเทือนกับสิ่งใด จิตมันเสื่อมไป คนๆ นั้นจะเสียใจกับชีวิต.. หมด.. เขาให้มอร์ฟินแค่เพื่อบรรเทาปวด

ถ้าจิตใจของเรามีความรื่นเริงอาหาญ มีศรัทธาความเชื่อ เราจะประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ถึงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาประพฤติปฏิบัติ ถ้ามีครูบาอาจารย์ มีผู้ชี้หน้าที่ดี เราจะปฏิบัติตามความจริงเข้าไป เจ็บปวดแสบร้อน เราก็แก้ไข เพื่อรักษามัน ถ้าจะแก้ไขโรคภัยไข้เจ็บของเรา เราจะต้องยอมทนรักษา เพื่อจะให้มันเป็นปกติ

แต่ด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยากไง มันเอาแค่บรรเทาไป เอามอร์ฟินฉีดมันไว้ แต่เวลามันเสื่อมนะ เวลาเรารู้ทันตัวเอง รู้ทันว่าที่เราประพฤติปฏิบัติมานี้ เราใช้มอร์ฟินแค่บรรเทาทุกข์ไป แล้วจะเริ่มคืนมาทำใหม่ เห็นไหม แต่ขณะที่เรามีสติจิตใจที่เข้มแข็ง จิตใจที่มันมีศรัทธาความเชื่อ ถ้าเราทำจริงของเรา มันได้ผลของเรา มันจะเจ็บปวดหรือมันจะแก้ไขโรคภัยไข้เจ็บ มันจะหายมาบ้าง จะเล็กจะน้อยจะหายมากจะหายน้อย มันก็อยู่ที่ความสามารถของเรา

ถ้าอยู่ที่ความสามารถของเราเนะ จิตใจของเรามันได้เผชิญกับความจริงใจ เราไม่ต้องไหลไปตามกิเลส ฉะนั้นถึงต้องฝันนะ กิเลสต้องฝันมัน ถ้ากิเลสต้องฝันมันต้องตั้งสติให้ได้ พอตั้งสติแล้วนี่ มันจะทุกข์ขนาดไหน ความทุกข์เป็นอริยสัจ ความทุกข์เป็นความจริง ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมนะ แม้แต่สิ่งที่เราว่ามีความสุข การเคี้ยว การเคี้ยว การกินก็ทุกข์ทั้งนั้น มันเป็นกิริยาอาการกระทำทั้งหมด เวลาพระฉันข้าว ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ท่านฉันข้าว ท่านจะบอกว่าเป็นภคกิจ

ภคกิจก็คืองานอันหนึ่งใด กิจกรรมอันหนึ่งเป็นกิจของสงฆ์ กิจที่ต้องกระทำ เวลาทำงานก็เป็นกิจกรรมของงาน นี่ใจ เรามีนิวกรรมอยู่ตลอดเวลา มันเป็นงานทั้งนั้น การดำรงชีวิตนี้ คุณ มันเกิดขึ้นมาแล้ว มันเคลื่อนไหว มันเสื่อมสภาพไป ธรรมทั้งนั้น แต่เราต้องอยู่กับมัน เราต้องอยู่กับความจริงของมัน แล้วถ้าเราอยู่กับความจริงของมัน มันจะทุกข์จะยากเห็นไหม มันเป็นสัจจะความจริง เพราะเรามาเพื่อศึกษาสัจจะความจริงใช้ไหม

แต่นี้กิเลสมันกล่อมใจเรา กล่อมใจเราว่าเรามีความสุข เรามีสิ่งใดแล้วมีความสุข สมความปรารถนาเป็นความสุข หาสิ่งใดมาปรนเปรอมัน ไม่จริงนะ ไม่จริงหรอก ถ้ามันจริงนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะบอกเลยว่า ให้เสพสุขมากๆ ให้นอนกันสบายๆ ให้ทำกันโดยความสบาย แล้วกิเลสมันจะตายหมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องสอนแล้ว เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่สอนธรรมในธรรม คิดในคิดหรือ คิด ๒๒๗ เห็นไหม แล้วยังมีอีกชดงควัตร คิดในคิดนะ ชดงควัตรนี้ถ้าใครไม่ประพฤติปฏิบัติก็ไม่มีอาบัติ แต่ถ้าใครเห็นภัยในวัฏสงสารจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพื่อให้เข้มแข็งขึ้นมา เพื่อให้ไปต่อสู้กับกิเลส มันเป็นเครื่องขัดเกลาใจ เป็นอาวุธ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายัดใส่มือเราไว้ แต่เราจะใช้กันหรือไม่ใช้ พอจะใช้ขึ้นมาจะเห็นไหม พอจะใช้จะทำขึ้นมา เพราะกิเลสมันบอกว่าเป็นเรื่องลำบากใจ

เราจะฆ่ากิเลส เราจะมาหาความสุข มันต้องเป็นความสุขดี ทำไมประพฤติปฏิบัติมันไม่มีความสุขเลย ทำไมมันต้องเดือดร้อนกันขนาดนี้เชียวหรือ แล้วเวลาเจ็บไข้

ได้ป่วย เวลาจะตายมันเดือดร้อนไหม เวลามันจะคลอดออกมาจากท้องแม่ มันเดือดร้อนไหม เวลามันเกิดมันตาย มันเจ็บไข้ได้ป่วยมันเดือดร้อนไหม แล้วเวลาจะต่อสู้กับมัน จะเอาแต่ของทีจะควกสบายขึ้นมา มันเป็นทางไหลไปในกิเลสทั้งนั้น มันเป็นศาสดาของกิเลสสอน ไม่ใช่ศาสดาที่เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราสอน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ ต้องฝันต้องต่อสู้ทุกเรื่อง กว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะได้ธรรมะมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องเอาชีวิตเข้าแลกมา สลับถึง ๓ หน ทรมานมาทุกอย่าง การทรมานนั้นเป็นการทรมานเพื่อพิสูจน์ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรม ที่นี้ในปัจจุบันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว บอกเลยว่าห้ามอดอาหาร

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉลาดมาก รู้ถึงจิตนิสัย รู้ถึงคนโง่ๆ เช่ๆ ชาวพุทธที่อยากจะเอาแต่ได้ โดยที่ไม่ได้เทียบเคียงน้ำหนัก ไม่ได้เทียบเคียงถึงจิตนิสัย ไม่ได้เทียบเคียงถึงวุฒิภาวะการกระทำของเราเห็นไหม ถึงบัญญัติไว้ว่าห้ามอดอาหาร เพราะการอดอาหารไม่ใช่การฆ่ากิเลส แต่ถ้าภิกษุองค์ใด ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติคนใด จะอดอาหารเพื่อชำระกิเลส เราตถาคตอนุญาต ถ้าอดอาหารเป็นอุบายเพื่อชำระกิเลส เราตถาคตอนุญาต มีอยู่ในพระไตรปิฎก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าห้ามอดอาหาร ก็เอามาเล่นนะ อันนี้มันเป็นศาสดาของกิเลสไง ห้ามอดอาหาร ห้ามขัดขึ้นกับกิเลส ห้ามต่อสู้กับมัน ห้ามทุกอย่างเลย แล้วให้ทำอะไรล่ะ ก็สบายๆ นี่ไง ก็ทำกันสะดวกสบาย ตามกิเลสมันไป อย่างนี้ต่างหากถึงจะบรรลุธรรมและบรรลุได้ง่ายด้วย ง่ายสิ ก็มอร์ฟีนไง ฉีดเข้าไปมันก็หาย แล้วพอมันบรรเทาทุกข์ มันก็บรรเทาเจ็บปวดไปพักหนึ่ง แล้วมันก็ฉีดบ่อยๆ เดียวมันก็ติด

สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านห้าม เพราะท่านคิดถึงว่าวุฒิภาวะของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ปัญญาของคนนั้นมันหลากหลาย ถ้าปัญญาของคนมันหลากหลายเห็นไหม ยิ่งโตขึ้นนะ ยิ่งประพฤติปฏิบัติขึ้นไป วุฒิภาวะเวลาปัญญามันเกิดเห็นใหม่ โลภียปัญญา-โลกุตตรปัญญา ถ้าโลภียปัญญามันมองไม่ออก แล้วมันเข้าใจไม่ได้ในสังขารธรรม

มันเข้าใจไม่ได้ในสังขารเพราะอะไร เพราะสิ่งที่คิดขึ้นมา คิดจากโลกียปัญญา คำว่าโลกียปัญญา มันจะแทงทะลุถึงสังขารเป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้เพราะจิตมัน สกปรก เป็นไปไม่ได้เพราะจิตมันมีวิชา ความรู้ที่เกิดจากอวิชา ความรู้ที่เกิดจากมาร มันจะไปฆ่ามาร ไปทำลายมารมันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

แล้วความรู้ของโลกุตตรปัญญามันจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ความรู้ของโลกุตตร ปัญญาเห็นใหม่ “วุฒิกาวะ” ถ้าทำจิตสงบขึ้นมาเห็นใหม่ โสคาปัตติมรรค สิ่งที่เป็น โสคา ปัตติมรรค โสคาปัตติผลนั้น นั่นละคือภาวนามยปัญญา คือโลกุตตรธรรม ถ้าโลกุตตร ธรรมเห็นใหม่ ในโสคาปัตติมรรคมันต้องมีสัมมาสมาธิ สิ่งที่เป็นสัมมาสมาธิคือความตั้ง มั่นของจิต มันจะแยกออกไปเป็นโลกุตตรปัญญา สิ่งที่จะแยกออกไปโลกุตตรปัญญา นั้นมันมาจากไหน

มันมาจากการทำความสงบของใจเข้ามา แล้วเหตุใดใจถึงสงบเข้ามา ถ้าใจจะสงบ เข้ามามันก็ต้องฝืนกับกิเลสเข้ามา ฝืนกับกิเลส ฝืนกับมาร ฝืนกับอวิชา มันอยู่ในหัวใจ ของเรานี้แหละ มันอยู่ในหัวใจของเรา มันเป็นอวิชา มันเป็นมาร มันใช้ปัญญา จะตริก ในธรรมของพระพุทธเจ้ามันก็กิเลสพาใช้ จะคิดสิ่งใดก็กิเลสพาใช้ทั้งหมด

แต่พอเราฝืนมัน เราต่อสู้กับมัน โดยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ ยังไม่เกิดขึ้นกับเรา จิตถ้ามันมีสติปัญญาเข้าไป มันจะเริ่มสงบตัวลง พอมันสงบตัว มัน จะเห็นการเกิดดับของจิต ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเห็นการเกิดดับของจิต ถ้ามันเป็น คำปริกรรม มันจะเห็นความสงบในตัวของมัน

ถ้าจิตมันสงบตัวเข้ามา นี่ไง ถ้าจิตสงบตัว มันสงบตัวอะไรสงบลง อวิชาไง เพราะเราสงบตัวเข้าไป คนที่เป็นสมาธิมันจะ โอ้โฮ ! มันจะอุทาน มันอุทานเพราะมัน เห็นจริง นี่ไงสิ่งที่เห็นจริงเห็นใหม่ สิ่งที่เห็นจริง กับสิ่งที่ป็นโรกภัยไข้เจ็บของเรา เวลา มันหายขึ้นมา บาดแผลมันหาย ความเจ็บปวดมันหายไป เรารู้เอง

แต่ถ้าเป็นมอร์ฟินเห็นใหม่ เวลาฉีดเข้าไป บรรเทาปวด มันบรรเทาเหมือนกัน แต่บรรเทาปวดแล้วแผลมันไม่หาย มันไม่มีอะไรหาย แต่มันบรรเทาเพราะมอร์ฟิน นี่ เหมือนกันเวลาจิตมัน “ว่างๆ ว่างๆ” มันไม่มีเหตุมีผล ว่างๆ นี่มันมอร์ฟิน มอร์ฟินเพราะ อะไร มอร์ฟินเพราะมันคือใครว่าง ใครเป็นคนว่าง ใคร รับรู้ถึงตัวตน

แต่ถ้าเป็นสมาธิเห็นใหม่ ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมา มันเป็นจริงของมันเห็นใหม่ มันฝืนกับกิเลส เวลาฝืนกับกิเลส สติมันพร้อม เวลาหยุดก็เห็น เห็นแล้วมันพัฒนาของมัน เวลาบริกรรมพุทโธๆ เข้าไป จิตมันถ้าเหมือนจะตกจากที่สูง มันเกิดอาการ โยกอาการคลอนของมัน จิตมันมีอาการคลอนด้วยหรือ จิตมันมีความรับรู้ด้วยหรือ

มีของมัน พอมันมีอาการคลอนเห็นใหม่ นี่ละอาการของจิต มันจะเข้าถึงความสงบของมันเห็นใหม่ ถ้าเข้าถึงความสงบของมัน บาดแผลมันจะหายเข้ามา เราได้สัมผัสมันเข้ามาตามความเป็นจริง เพราะเราได้ฝืนกับกิเลสเข้ามา ถ้าเราฝืนกับกิเลสเข้ามา มันจะเป็นตามข้อเท็จจริงของมัน

ถ้าตามข้อเท็จจริงของมัน มันจะไม่บอกว่า “ว่างๆ ว่างๆ สบายๆ” อย่างนั้น “ว่างๆว่างๆ สบายๆ อย่างนั้น” ในชาวพุทธเขาก็ทำกัน ในชาวพุทธเขาบอกเขาก็ว่าง เขาก็สบาย เขาปล่อยวางหมดแล้ว พุทธศาสนาสอนให้ปล่อยวาง พวกเขาก็ปล่อยวางกันหมดแล้ว สัตว์มันก็ปล่อยวางโดยธรรมชาติของมันนะ สัตว์มันก็ใช้ชีวิตดำรงชีวิตไปวันๆ หนึ่ง

แต่เราไม่ใช่สัตว์ เราเป็นมนุษย์ แล้วเราก็คงมาพบพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนตามความเป็นจริง เราถึงต้องสันติภูมิจิโก รู้จริงเห็นจริงกับใจของเรา ถ้าไม่มีการฝืนกับกิเลสมาก่อน จิตนี้จะสงบไม่ได้ จิตของคนที่ยังสงบโดยมีอำนาจวาสนา สงบโดยสัมผัสเขาอยู่เฉยๆ ของเขา เขาก็ดูบลงได้ การดูบลงอย่างนั้นมันไม่ใช่สัมมาสมาธิ

สัมมาสมาธิมันต้องมีเหตุมีผล มีความชำนาญในวสี มีการเข้าการออก มีการใช้สอย เหมือนเรามีเงินทอง เหมือนเราทำธุรกิจที่มีเงินไหลเวียน มันจะไหลเวียนตลอดแล้วกิจการจะรุ่งเรือง แต่การที่มีอำนาจวาสนานี้มันเหมือนเราถูกรางวัล เขาให้รางวัล หรือเราได้รับรางวัลสิ่งใดสิ่งหนึ่งมา แต่เราก็หาไม่เป็น เราหาไม่ได้เห็นใหม่ สิ่งทีบอกว่า ถ้าไม่มีการฝืนมันลงสมาธิไม่ได้ แต่ถ้าเวลาเขาเป็นได้ละ เขาเป็นได้บางคน บางครั้ง แต่! แต่ไม่ต่อเนื่อง

คือมันไม่เป็นกิจกรรมขึ้นมาในการกระทำให้เป็นมรรคญาณขึ้นไปได้ มันเป็นอำนาจวาสนาของแต่ละคนมันไม่เหมือนกัน ในเมื่ออำนาจวาสนาของแต่ละคนไม่เหมือนกัน สิ่งที่เกิดขึ้นได้ มันเกิดขึ้นได้ในอาการของสัมผัส ถ้าเป็นภาษาสมัยใหม่ เขา

เรียกว่าฟลุ้ก การฟลุ้กทำไมต้องมาฟลุ้กกับเราละ ฟลุ้กกับเราเพราะเราได้ทำมา แล้วมันจะเป็นอย่างนี้บ่อยๆ ไปใหม่ ของฟลุ้ก ของที่ควบคุมไม่ได้ เราจะเอามาเป็นประโยชน์กับเราอย่างจริงจังได้ใหม่

แต่ถ้าเราทำสมาธิของเรา ถ้าเรามีการฝันขึ้นมา จิตมันจะสงบเข้ามา แล้วมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน เราควบคุมได้ เราทำได้ เหตุ! ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเรามีเหตุที่ดี เราสร้างเหตุที่ดี สมาธิมันจะจากเราไปได้อย่างไร ครูบาอาจารย์ท่านไปอยู่กับหลวงปู่มั่น เวลาสมาธิเจริญแล้วเสื่อม ท่านไปหาหลวงปู่มั่นเลย บอกว่า “ทำไมทำยากขนาดนั้น”

หลวงปู่มั่นบอกว่า “จิตใจของเราเหมือนเด็กๆ” คำว่า “เด็กๆ” มันต้องมีอาหารของมัน มันต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกของมัน มันจะเสื่อมขนาดไหน เราไม่ต้องไปวิตกกังวลกับมัน เราอยู่กับพุทโธ ใดๆ พุทโธคืออาหาร อาหารนะถ้าเวลาจิตมันอยู่กับพุทโธ มันได้เสพพุทโธ ถึงที่สุดแล้วมันต้องอิมเต็มของมัน สมาธิจะกลับมา แล้วพอสมาธิกลับมา สมาธินี้รักษาให้ดีแล้วออกรู้ ออกรู้กาย ออกรู้เวทนา ออกรู้จิต ออกรู้ธรรม นี่สติปัญญา ๔

สติปัญญา ๔ เกิดขึ้นเพราะจิตรู้ ถ้าไม่มีจิตไปรู้ เห็นใหม่ กาย เวทนา จิต ธรรม มันก็เป็นเรื่องเกิดดับเป็นธรรมดา เกิดดับเป็นธรรมดาโดยสัญชาตญาณของมนุษย์ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย เวลานั้นนาน เวทนามันเกิด ก็ขยับชะ ลูกชะ มันเป็นสัญชาตญาณที่เราแก้ไขกันมาตลอดอยู่แล้ว แล้วถ้ามันเป็นสัญชาตญาณที่เราแก้ไขกันตลอด ทำไมเราไม่บรรลุธรรมอะไรขึ้นมาเลย บรรลุธรรมไม่ได้ เพราะมันไปตามกระแสใจ มันเป็นสัญชาตญาณใจ มันเป็นอำนาจวาสนาของมนุษย์ใจ

มนุษย์เกิดขึ้นมา นี่ใจอำนาจวาสนาบารมีใจ วาสนาบารมีมันไม่เท่ากัน ชาวปัญญาของคนก็ไม่เท่ากัน ในเมื่อชาวปัญญาคคนไม่เท่ากันนี้ ไม่ต้องไปทุกข์ใจเสียใจว่าในการประพฤติปฏิบัติ เราปฏิบัติในทางถูกต้อง มันมีจำนวนมากจำนวนน้อย ขนโคกับเขาโค คนที่จะประพฤติปฏิบัติมันต้องมีหลักของมัน มันมีสัจจะความจริงของมัน แล้วประพฤติปฏิบัติเข้าไปแล้ว ถ้าได้ตามความจริงอันนั้น เราทำตามนั้น เราไม่ต้องไปเสียใจดีใจกับสังคม กับสภาพแวดล้อมจากภายนอก

เพราะคนโง่มากหรือคนฉลาดมากล่ะ คนโง่มันมากกว่าคนฉลาดโดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว แต่ในเมื่อถ้าเป็นคนฉลาด อะไรมันฉลาดล่ะ เราฉลาดอย่างไร ธรรมชาติของพระพุทธเจ้านี้สุดยอดอยู่แล้ว พุทธวิสัย จะไม่มีใครมีปัญญาเหนือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นพุทธวิสัยไปได้เลย ในเมื่อพุทธวิสัยเป็นอย่างนั้นแล้ว ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในพระไตรปิฎกนั้นมันสุดยอดอยู่แล้ว แล้วเราประพฤติปฏิบัติไป เห็นไหม ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมากับเรา ความเป็นจริงมันเกิดขึ้นมากับเรา นี่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอันหนึ่ง ความรู้สึกของเราที่เราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงนี้เป็นอีกอันหนึ่ง ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับเรานี้ เราตั้งใจของเรา แล้วเราปฏิบัติของเรา สังคมเขาเป็นอย่างไรมันเรื่องของเขา เขามีปัญญาเฉลียวฉลาดไหน จะบอกว่าไร้สาระเลย ไร้สาระกับการประพฤติปฏิบัติของเรา

ในการประพฤติปฏิบัติของเรา มันจะเป็นความจริงเกิดจากใจของเรา สมาธิก็ต้องเป็นสมาธิขึ้นมาจริงๆ สมาธิที่เป็นสมาธิจริงๆ ที่มีกำลังจริงๆ มันจะฆ่ากิเลสได้จริงๆ พอมันฆ่ากิเลสได้จริงๆ เห็นไหม พอมันสงบขึ้นมา เราออกไปรู้กาย ออกรู้เวทนา ออกรู้จิต ออกรู้ธรรม ในเมื่อออกรู้นี้ จิตมันรู้ จิตมันเห็น เพราะ! เพราะปฏิสนธิจิตมันเป็นที่อยู่ของกิเลส กิเลสสะสมตัวลงที่นั่น แล้วมันได้ออกไปรู้ ออกไปขยับ ออกไปเคลื่อนไหว ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม

เพราะโดยธรรมชาติของจิตมันอาศัยกาย เวทนา จิต ธรรม นี่เป็นที่อยู่อาศัย แล้วกิเลสมันก็ผูกมัดกันเข้ามาเป็นสังโยชน์รัดไว้ที่ตัวจิต มันเป็นนามธรรมทั้งหมดที่เราไม่เห็น แต่เวลามันติดข้อง มันติดข้องกันในหัวใจ หัวใจนี้มันติดข้องกับสภาวะกาย เวทนา จิต ธรรม เวลาที่เขาประพฤติปฏิบัติกัน โดยตามกระแส เขาก็สร้างกาย สร้างเวทนา สร้างจิต สร้างธรรมเหมือนกัน สร้างกาย สร้างเวทนา สร้างจิต สร้างธรรม ด้วยการสร้าง ด้วยสติปัญญาอารมณ์ มันไม่เป็นความจริง

แต่พอเราจิตสงบเข้ามาเห็นไหม จิตถ้ามันสงบนะ แล้วเห็นกายตามความเป็นจริง มันจะสะท้อนหัวใจมาก แต่ถ้าจิตมันยังไม่สงบ แล้วเราคิดว่าเมื่อใดหนอจิตถึงจะสงบ ถึงจะได้ออกมีหลักมีเกณฑ์ จะได้ออกวิปัสสนา เรารู้อะไร เรารู้อะไร ถ้าจิตมันไม่สงบเข้ามา ใจใหม่ ความคิดของเรามันจะขัดแย้งกันเอง เดี่ยวคิดดีเดี่ยวคิดชั่ว ความคิดต่างๆ พอมันขัดแย้งขึ้นมา จิตเราอ่อนแล้ว สมาธิเราอ่อน

พอสมาธิเราอ่อน เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ หรือใช้คำบริกรรมพุทโธๆ เข้าไป ถ้ามันเข้า ถ้าคนชำนาญนะ ถ้าเป็นกัลยาณบุรุษน เรื่องนี้นะเป็นเรื่องสบายมาก แต่ถ้าเป็นบุรุษน มันยังไม่มั่นคง พอไม่มั่นคงนี้เราต้องใช้ปัญญา ใช้ปัญญาใคร่ครวญไปในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม เพื่อให้เห็นโทษของมัน เพราะกาย เวทนา จิต ธรรมเห็นใหม่ มันจะเกิดขึ้นได้ด้วยรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เกิดในอายตนะ

ถ้าเกิดในอายตนะเห็นใหม่ พวกนี้ถ้าเราใช้ปัญญาใคร่ครวญไป ใคร่ครวญไปมันก็จะกลับมาสงบ พอมันกลับมาสงบเห็นใหม่ บริกรรมพุทโธแล้วเราก็ใช้ปัญญา มันหัดฝึกใช้ปัญญาได้ไง ไม่ใช่ที่เราจะต้องกำหนดพุทโธๆ หนักแน่นอย่างเดียว ปัญญาอบรมสมาธิมันก็ใช้ความคิดนี้แหละ ให้จิตมันสงบเข้ามาๆ พอสงบเข้ามาจนถึงตัวจิต เห็นใหม่ ฐิติจิต จิตตั้งมั่น จิตออกรู้กาย รู้เวทนา รู้จิต รู้ธรรม มันสั้นไหวไปหมดเลยนะ หัวใจสั้นไหวไปหมดเลย

เห็นใหม่ ขณะที่ขึ้นจากสมถะเป็นวิปัสสนา สมถะคือจิตสงบเข้ามา จะใช้ปัญญาใคร่ครวญขนาดไหน ปัญญาอบรมสมาธิมันใช้ปัญญาเหมือนกัน เพราะอะไร เพราะจิตนี้มันยังไม่เข้าถึงฐิติจิต มันยังไม่ถึงขบวนการของจุดสตาร์ทของจิตที่จะออกโลกุตตรปัญญา มันไม่เข้าถึงตัวจิตเห็นใหม่ พลังงานที่ออกจากจิตทั้งหมด เป็นความคิดทั้งหมด พลังงานที่ออกจากจิตกับความคิดแล้วมันเสวยอารมณ์ ออกไปเป็นความคิดโดยสัญชาตญาณของมนุษย์

ความคิดที่คิดในธรรมะพระพุทธเจ้า คิดต่างๆ นี้เป็นโลกีย์ปัญญา มันคิดไปๆ เพราะออกไปจากตัวจิต ทีนี้พอเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามาเหมือนกัน ใช้ ความคิดเหมือนกัน แต่เพราะมีสติปัญญาไล่ต้อนความคิดเข้ามา ความคิดมันหดสั้นเข้ามา มันปล่อยางเข้ามาๆ ปล่อยางมาถึงตัวจิต เห็นใหม่ พอมาถึงตัวจิต นั่นละปัญญาอบรมสมาธิ

พอถึงตัวจิต แล้วตัวจิตออกเสวยอารมณ์เห็นใหม่ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน เขาไม่มีฐานตรงนี้ เขาไม่รู้จักที่ตั้งของการงานตรงนี้ เขาเลยพูดออกไปโดยกระแสด ด้วยการเป็น “ธรรมะมอร์ฟิน” ที่โปะจุมูกให้มันหลับไหลกันไป แต่ถ้าเป็นความจริง มันจะมีที่เกิดที่ดับ ที่เริ่มต้น ที่มีการกระทำ ที่จิตมันสงบอย่างไร

เพราะมีการฝันทน มีการฝันกับกิเลส มีความวิริยะ มีความอุตสาหะในการกระทำ จิตมันก็จะพัฒนาขึ้นมา

พอมันพัฒนาขึ้นมาเห็นใหม่ สิ่งที่จิตมันพัฒนาขึ้นมา มันเป็นปุถุชน กัลยาณปุถุชน จากกัลยาณปุถุชนเห็นใหม่ กัลยาณปุถุชนเพราะอะไร เพราะเห็นโทษของมัน เห็นโทษของรูป รส กลิ่น เสียง ว่าเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร แต่ถ้ามันยังไม่เห็นโทษของมัน มันก็คิดของมันไป จะคิดขนาดไหนนะ พอจับความคิดได้ เราก็เอามาแยกแยะด้วยปัญญาเพื่อให้เห็นโทษของมัน

ถ้ามันเห็นโทษนะ รูป รส กลิ่น เสียงไม่ใช่เราเราไม่ใช่รูป รส กลิ่น เสียง มันแยกออกจากกัน แยกออกจากกันด้วยอะไร แยกออกจากกันด้วยปัญญา เห็นใหม่ ถ้าพุทโธๆๆ ก็เหมือนกัน พุทโธๆๆ ถ้าจิตมันสงบเข้ามาบ่อยครั้งเข้า พอมันพุทโธทำไมไม่ลง เพราะอะไร เพราะความมั่นคงของจิตมันไม่มี

ถ้าความมั่นคงของจิตมันมี มันพุทโธเข้าไป แล้วเห็นโทษของมัน เวลาพุทโธมันคิดออกไปทางนี้ พอมันสงบก็ใช้ปัญญาไล่เข้ามา มันกลับมาที่ตัวมันนี้ พอกลับมาที่ตัวจิตนี้เห็นใหม่ เพราะเราต่อสู้กับมัน ตั้งแต่เริ่มอดนอนผ่อนอาหาร เริ่มเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา จะทุกข์ยากขนาดไหนก็ให้เห็นโทษของมัน

เห็นโทษของกิเลสที่ออกไปยึดมั่นถือมั่นทั้งหมด ไม่มีสิ่งใดเป็นโทษกับเราเลย โลกนี้ไม่มีสิ่งใดที่เขาจะให้คุณให้โทษกับเรา มีแต่กิเลสในหัวใจเราเท่านั้น สิ่งที่เราเกิดขึ้นมาในโลกนี้ มันจะมีทางดีและทางชั่วต่างๆ มันเป็นผลบุญผลกรรมนะ มันเป็นกระแสที่เราเกิดมาร่วมสังขม ทำไมเราต้องเกิดมาทางนี้ละ ทำไมเหตุการณ์มันต้องเป็นอย่างที่เราารู้เราเห็นนี่ละ

อย่างนี้มันก็เป็นเรื่องกรรมของสัตว์ไข้ใหม่ กรรมของสัตว์แต่ละบุคคลที่เกิดมา สะเทือนกันแบบนี้ แล้วใจของเราละ ความรู้สึกของเราละ กระทบกระเทือนไปกับเขาใหม่ ถ้าเรารักษาของเราเราจะแก้ไขของเรา เพราะสิ่งนี้มันเกิดแล้วเกิดเล่า เราเกิดมาพบเหตุการณ์เฉพาะหน้าอย่างนี้มานับครั้งไม่ถ้วน แล้วเราก็เกิดมาอย่างนี้อีก ถ้าเราขาดสติไปกับมัน

แต่ถ้าเรามีสติยับยั้งเห็นไหม มันจะกลับมาที่เรา ถ้ากลับมาที่เรา มันจะแก้ไขกันที่เรานี้ เหตุการณ์นั้นเป็นเหตุการณ์โดยธรรมชาติของเขา แต่เหตุการณ์ในหัวใจของเราี่ เพราะมันเกิดการกระทบมันถึงออกเห็นไหม รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันบูชามารให้กินเหยื่อ แล้วถ้าจิตมันทัน มันตัดๆ นะ

เวลาเราปฏิบัติเห็นไหม หน้าที่ของเราคือรักษาใจเรา หน้าที่ของสังคม หน้าที่ของวัดอยู่ที่หัวหน้า ผู้ที่รับผิดชอบเขาจะดูแล สิ่งที่ผู้รับผิดชอบมีงานล้นมือ สิ่งที่ยังไม่ถึงความรับรู้ของท่าน เราก็รายงานท่าน บอกท่าน เพื่ออะไร เพื่อรักษาใจเรา ให้ใจเราไม่ต้องไปยุ่งวุ่นวายกับเรื่องต่างๆ นึก

เรื่องต่างๆ ของโลกเห็นไหม มันเป็นการบูชากิเลส ให้กิเลสออกรับรู้ ให้กิเลสออกไปยึดมันถือมัน แล้วเรามาเพื่อจะฆ่ากิเลส ถ้าเราจะฆ่ากิเลส เราต้องฝืนทน ฝืนนะ ฝืนทนกับมัน แล้วเอาคำบริกรรม เอาสติปัญญาทำให้มันอ่อนตัวลง ให้มันอยู่ในอำนาจของเรา ถ้ามันอยู่ในอำนาจของเราได้ เราตั้งหลักได้ จิตใจเรามั่นคงขึ้นมาได้ เราจะมีโอกาสเอาตัวเรารอดได้

เห็นไหม ทางโลกเขาบอกว่า เอาตัวรอดเป็นยอดคน แล้วถ้าเอาตัวรอดเป็นยอดคน แต่เราไม่รับผิดชอบต่อสิ่งใด เราจะเอาตัวรอดได้ไหม จิตก็เหมือนกัน ถ้าไม่มีคุณธรรม ไม่มีศีล สมาธิ ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะรอดไปไหน ถ้าบอกว่าเอาตัวรอดๆ โดยปฏิเสธทุกๆ อย่างมันจะไม่รอดเลย

แต่ถ้าเรายอมรับศีล สมาธิ ปัญญา เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วพบพุทธศาสนา สิ่งที่สูงสุดในพุทธศาสนาคือการภาวนา คือการบำเพ็ญเพียร ถ้าการบำเพ็ญเพียรสิ่งนี้มันจะฆ่ากิเลสได้ การทำทาน การรักษาศีล การทำบุญกุศล มันก็เพื่อสร้างสิ่งนี้ขึ้นมา แต่ถ้าสร้างสิ่งนี้ขึ้นมา แล้วถ้าจิตใจมันมีเหตุมีผลของมันเห็นไหม มันจะย้อนกลับมาในการกระทำอันนี้

การภาวนานี้เป็นสุดยอดในพุทธศาสนา แล้วเรามาภาวนากันอยู่ที่นี่ เราจะไปอ่อนแอให้กิเลสมันเหยียบย่ำ ให้กิเลสมันชักนำเราออกไปอีกนะ สิ่งที่จะเข้ามาในวัดในวานี้ มันก็ต้องตัดสติใจกันพอแรงแล้ว แล้วในปัจจุบัน เราเข้ามาอยู่ในวัดในวา เห็นไหม “คนในอยากออกคนนอกอยากเข้า” ใจคนนอกวัดก็อยากเข้ามาในวัด เราเข้ามาอยู่ในวัด

แล้ว พอประพาศปฏิบัติ พอมาคุ้นชินกับมัน เราจะคิดถึงแต่เรื่องโลกนะ เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์เราถึงไม่ให้พูดเรื่องโลก

เรื่องโลกนั้นเราทิ้งมันมาแล้ว ปัจจุบันนี้เราเป็นพระ เราเป็นผู้ที่ประพาศปฏิบัติ เราจะพูดถึงเรื่องของธรรม เรื่องการมักน้อย เรื่องความสันโดษ เรื่องการทำความเพียรกัน เรื่องของโลกไม่ต้องพูดกับมัน เรื่องของโลกเขามีอย่างนั้น เขามีคนแก้ไขของเขาอยู่แล้ว เขามีคนจัดการของเขาอยู่แล้ว เขามีผู้รับผิดชอบ แต่ชีวิตของเรานี้ไม่มีใครรับผิดชอบต่อเราได้เลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังบอกว่า “เราเป็นคนชี้ทางเท่านั้น” พวกเราจะต้องเป็นผู้ที่ประพาศปฏิบัติเอง เวลาเกิดกรรมมันพาเราามาเกิด เราก็มาเกิดเอง ปฏิสนธิจิตเราามาเกิดในใจของมารดา ปฏิสนธิจิตเห็นใหม่ มาเกิดเป็นโอปปาติกะ มันไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม จิตเราไปเกิดเองเพราะมันมีแรงขับ มันมีอวิชชา มีบุญกุศล มันก็ไปเกิดในสิ่งที่ดี ถ้ามีบาปอกุศล แล้วจิตทุกดวง เหริยญมันมี ๒ ด้าน มันก็มีทั้งกุศลและอกุศลอยู่ในใจที่เราเคยทำมา

กรรมที่สร้างมานี้มันขับเคลื่อนไป จุตูปปาตญาณ ถ้ายังไม่มีที่สิ้นสุดมันจะต้องเกิดของมันไปเรื่อยๆอย่างนี้ แล้วจิตของเรา ใครจะควบคุม ใครจะดูแล สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของเราทั้งนั้นนะ แต่ถ้าเป็นโลกเห็นใหม่ เราจะโทษคนอื่นทั้งนั้นเลย เราไม่โทษกิเลสในหัวใจของเรา ถ้าเราโทษกิเลสในหัวใจของเราเห็นใหม่ เกิดเพราะเราเกิดเอง ปฏิสนธิจิตมันมาเกิดในใจเอง พ่อแม่เขาก็ทำหน้าที่ของพ่อแม่เขาไป แต่ขณะที่ทำหน้าที่ของพ่อแม่เห็นใหม่

เวลาเราเกิดมาเราเกิดจากพ่อแม่ เราก็เห็นบุญเห็นคุณเห็นใหม่ เป็นสายบุญสายกรรม พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เราเกิดจากพ่อจากแม่ แต่ถ้าเราประพาศปฏิบัติของเรา สมาริก็เกิดกับเรา เป็นโสดาบัน เป็นสกิทา เป็นอนาคา เป็นอรหันต์ ก็จิตมันเป็น จิตมันไปเกิดในใจมันก็ไปเกิด จิตมันเกิดในธรรม ถ้ามันทำสมาธิ มันทำความสงบเข้ามา ด้วยการต่อสู้ ด้วยการฝืนกับกิเลส

ฝืนกับกิเลส แล้วฆ่าทำลายกิเลส ฝืนกับมันมาก่อน เพราะยังฆ่ามันไม่ได้ แต่ฝืนเข้ามาจนมันตั้งมั่น มันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน แล้วเราใช้ปัญญา ใช้ธรรมาธุ ใช้ธรรมเป็น

อาวุธเห็นใหม่ ใช้ปัญญาเข้าไปต่อสู้กับมัน สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพศปรามาส ฆ่ามัน ทำลายมัน ถึงว่าต้องฝัน ฝันเพื่อจะฆ่า ฝันเพื่อจะทำลาย ในเมื่อกำลังเรายังไม่พอ เรายังไม่มีสถานที่ว่ากิเลสมันอยู่ที่ไหน เราไม่รู้ว่ามันอยู่ที่ไหน ไม่เห็นตัวของมัน จะเอาอะไรไป ฆ่ามัน

แต่ถ้าเรารู้ว่ามันอยู่ที่ไหนเห็นใหม่ จิตมันสงบเข้ามา พอมันเห็นกาย มันสั้นไหวไปที่หัวใจ มันแยกมันแยะของมันเห็นใหม่ อุกคหนิมิต วิภาคนิมิต มันแยกส่วนขยายส่วน แยกส่วน เห็นช่องเห็นรอยของมันเห็นใหม่ ฆ่ามันทำลายมันด้วยปัญญา ด้วยมรรคญาณ เวลาฆ่ามันทำลายมันเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป ฆ่ามันทำลายมันเห็นใหม่ ตักตบกาน มันจะปล่อยวาง มันจะโล่งขนาดไหน ถ้าคนไม่เป็นก็ไปเชื่อมันอีกว่าสิ่งนี้เป็นธรรม เพราะได้พิจารณากาย เห็นกาย ละกาย ไม่ใช่! ต้องต่อสู้ขัดขืนทำลายมัน จากการฝันทนต่อสู้ขัดขืนเห็นใหม่ ฝันทนมันมา แล้วพอจับตัวมันได้ เห็นๆ มันได้เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ด้วยการกระทำของเรา แล้วใช้ปัญญา เห็นใหม่ ธรรมอาวุธไล่เข้าไป อาวุธไล่เข้าไป ทำลายเข้าไป มันปล่อยๆ มันขาดนะ มันขาดเห็นใหม่ ปฏิสนธิจิตไปเกิดในใจของมารดา ปฏิสนธิจิตมันไปเกิดในธรรม จิตมันเป็นธรรมเห็นใหม่

จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสังขเป็นโสดาบัน พิจารณาเข้าไปอีก พิจารณากายเข้าไป พิจารณาจิตเข้าไป มันปล่อยวาง ทำลายกัน ถึงที่สุดมันขาดออกไป โลกนี้ราบหมดเลย เห็นใหม่ มันเกิดในสภิกขา จิตที่มันเกิดเป็นโสดาบัน แล้วทำไมเกิดเป็นสภิกขาอีกล่ะ จิตที่เกิดในธรรมอยู่แล้ว แต่ในธรรมที่กิเลสอย่างหยาบมันตายไป แต่กิเลสอย่างละเอียดในหัวใจยังมีอีกมหาศาล

ปัญญาที่ใคร่ครวญขึ้นไป มันจะละเอียดลึกซึ้งเข้าไปอีก ลึกซึ้งเข้าไปพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม สติปัญญา ๔ เหมือนกัน แต่สติปัญญา ๔ คนละขั้นตอน สติปัญญา ๔ ของพระโสดาบัน สติปัญญา ๔ ของพระสภิกขา สติปัญญา ๔ ของพระอนาคา สติปัญญา ๔ ของพระอรหันต์ สติปัญญา ๔ มันคนละสติปัญญา ๔ กันนะ ไม่ใช่สติปัญญา ๔ อันเดียวกัน

“กาย” ก็กายหยาบ กายละเอียด กายต่างๆ กันไป เวทนา เวทนาที่มันละเอียด เวณากาย เวทนาจิตเห็นใหม่ จิตที่มันส่องใสมันส่องแล้ว มันจะแตกต่างกันไป

ธรรมารมณฺ์ ธรรมที่เกิดขึ้นมาจากหัวใจที่มันชำระเข้าไป มันละเอียดมันเป็นขั้นเป็นตอน เข้าไปนะ ปฏิสนธิจิต จิตที่มันเกิดในธรรม จนถึงที่สุดนะ อนาคาเห็นไหม จิตที่มันปล่อย สාරอกกายออกไปหมดแล้ว จิตเดิมแท้ที่ปล่อยใสๆ ถึงที่สุดจิตนี้ก็ต้องทำลายมัน

ถ้าไม่ทำลายจิตมันเป็นภพ ตัวภพเห็นไหม ปฏิสนธิจิตมันเป็นตัวภพ ถ้าทำลาย ภพ จิตที่กลั่นออกมาจากอริยสัจ เห็นไหม จิตปฏิสนธิที่ไปเกิดในใจมารดา ปฏิสนธิจิตก็ต้องทำลาย มันทำลายโดยอรหัตตมรรคนะ แล้วทำลายอย่างไร สถานที่ไปสถานที่มาของมันต้องมี การประพฤติปฏิบัติที่เราต้องฝืนกิเลส กิเลสนี้ต้องฝืนเพื่อให้เกิดธรรม แล้วธรรมจะฆ่ากิเลส ปัญญาจร มรรคญาณมันจะฆ่ากิเลสเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป

แต่เพราะเราไม่มีการฝืนมัน เราไหลตามมันไปว่าสิ่งนี้เป็นธรรม เข้าใจว่าเป็นธรรมเห็นไหม มันเลยเป็นธรรมของกิเลสใจ เป็นมอร์ฟินที่ความค้นหาความทะยานอยากมันเอาธรรมของพระพุทธเจ้ามาโปะเรา มอร์ฟินถ้าทางโลก ใช้เป็นยา ก็เป็นยา แต่ถ้าเขาใช้กันเป็นยาเสพติดมันจะเสียหายมาก ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราเอามาเป็นธรรมนะ แล้วเราเอาเป็นการฝืนต่อสู้กับกิเลสเข้ามา มันจะเป็นประโยชน์กับเรามาก

แต่เพราะกิเลสมันเปลี่ยนแปลงไปใช้ว่า ไปรู้ก่อนเห็นก่อน ไปรู้ก่อนไง ซึ่งสุกก่อนห้าม แค่ศึกษาธรรมเข้าไปโดยจิตมยปัญญา ศึกษาธรรมเข้าไปด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันก็ไปว่ารู้ไว้แล้ว แต่ถ้ามันเป็นโลกุตตรธรรมเห็นไหม มันจะรู้แล้ว รู้จริงตามความเป็นจริง มันต้องชำระ มันต้องสාරอกกิเลสออกไป มันต้องฆ่ากิเลสออกไป มันต้องทำลายของมันออกไป แล้วการทำลายอันนี้ มันเป็นประสบการณ์ของจิตที่จิตมีการกระทำมา ถ้าจิตมีการกระทำมาจะไม่พูดแบบนั้น

ถ้าจิตมีการกระทำ ครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม ธรรมะอยู่ปากตายทั้งนั้น ต้องต่อสู้ขัดขืน ทำลาย ฆ่ามันมาทั้งนั้น กิเลสไม่มีที่อยู่ดีๆ แล้วมันจะปล่อยให้เรารอดพ้นจากมือมันไป มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลย เห็นไหมกิเลสต้องฝืนมัน ฝืนแล้วเกิดธรรม เกิดสมาธิธรรม เกิดปัญญาธรรม เอาธรรมมาสู้ฆ่ามัน ทำลายมัน ทำลายปฏิสนธิจิต จิตที่ไปเกิดในธรรม จิตที่เกิด เกิดขนาดไหน เห็นไหม เจอพุทธะที่ไหน ต้องฆ่าพุทธะที่นั่น

เจจิตเดิมแท้ที่ไหน เจอสิ่งที่มีนสะอาดบริสุทธิ์ขนาดไหนคือตัวภพ คือสถานที่ที่ยังพูดกล่าวกันได้ พูดกล่าวด้วยคนที่มีคุณธรรมเสมอกันนะ อย่างถ้าปุณฺชนจะไม่รู้เรื่องสิ่งใดๆ เลย คำพูดเหมือนกัน แต่ความหมายคนละเรื่องกัน แต่ถ้าคนที่อยู่ในวุฒิภาวะ อยู่ในภูมิภพภูมิเดียวกัน จะพูดกันรู้เรื่องหมด แล้วถ้าพูดรู้เรื่อง ถ้าเราไม่ได้ทำลายจิต เราไม่ได้ทำลายปฏิสนธิจิต เราไม่ได้ทำลายจิตเดิมแท้ เราจะเข้าถึงความสะอาดบริสุทธิ์ที่แท้จริงไม่ได้

แล้วการเข้าถึงความสะอาดบริสุทธิ์ เอาอะไรไปเข้าล่ะ อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุตติงสูติ อาสะวะสิ้นไป ทำลายจิตไป ทำลายจิตเป็น อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุตติงสูติ มันเป็นวิมุตติไป เป็นธรรมชาติไป เป็นความจริงไปด้วยการกระทำของจิตทั้งหมด ด้วยเป็นงานของจิต ด้วยการภาวนา ด้วยจิตตภาวนา เอาจิตทำลายตัวจิตมันเองด้วยการภาวนา โดยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ความรู้ความเห็นของเราที่เกิดขึ้นมาจากสัญญา จากความจำ จากความเป็นไปที่เขาทำกัน

มันจะต้องเป็นความจริงขึ้นมาจากจิตตภาวนา ที่จิตเกิดขึ้นจากการกระทำ ถ้าจิตเกิดขึ้นจากการกระทำ เราทำเอง สันทิฏฐิโก รู้เองเห็นเองเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเพียงผู้ชี้ทาง แล้วเราทำจนถึงที่สุด คูสิ เวลาพระสารีบุตรกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ พระสารีบุตรไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย ทำไมต้องเชื่อล่ะ ในเมื่อมีความจริงอันนี้

แต่นี้พูดถึงผู้ที่เคารพกันเขาพูดนะ ไม่ใช่ที่เราจะตั้งดิ่งขัดขื่น อวดอ้างว่าเราก็ไม่เชื่อ เราก็รู้จริงเหมือนกัน พระพุทธเจ้าก็สอนอย่างนี้ เราก็ทำตามพระพุทธเจ้าแล้วจะเอาพระพุทธเจ้าองค์ไหนอีก องค์ไหนล่ะ ถ้าองค์ที่ตามความเป็นจริงนั้น มันไม่เป็นอย่างที่เราคิดหรอก แต่ที่เราว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ไง แล้วเราก็ทำตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ก็ทำตามไป

แต่พระสารีบุตรนะ ไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะความเชื่อฆ่ากิเลสไม่ได้ แต่เพราะพระสารีบุตรท่านรู้จริงของท่าน ท่านบอกท่านเชื่อความจริงในใจของท่าน ท่านรู้จริงเห็นจริงของท่าน ท่านถึงไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่

เชื่อเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกว่าถูกต้องๆ เพราะมันเป็นความจริงของใจทุกๆ ดวง

ปฏิสนธิจิต ถ้ามันไปเกิดในไข่ เกิดในครรภ์ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดใน โอปปาทิกะ มันจะเกิดอีกนะ ถ้าเกิดในธรรมเห็นไหม เกิดเป็นโสคาบันมันจะสั้นๆเรื่อยๆ ถึงที่สุดมันทำลายตัวมันเอง มันเป็นวิมุตติสุข มันเป็นวิมุตติ เป็นธรรมแท้ๆ ธรรมจริงๆ ที่เกิดขึ้นจากการต่อสู้ จากการกระทำของเราเอวัง